

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA
MASTER PROFESOR SPORTA I FIZIČKOG
VASPITANJA

Identifikacija talenata u fudbalu u Srbiji

MASTER RAD

Mentor: Dr Radenko Matić

Kandidat: Damnjan Jorgić

Novi Sad, 2023. godine

SADRŽAJ

1.0 UVOD.....	1
1.1 Teorijski okvir rada	1
1.2 Pregled dosadašnjih istraživanja.....	2
2.0 PROBLEM, PREDMET I CILJ ISTRAŽIVANJA.....	5
3.0 HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA	6
4.0 METOD RADA.....	7
5.0 REZULTATI.....	8
6.0 DISKUSIJA.....	26
7.0 ZNAČAJ ISTRAŽIVANJA ZA TEORIJU I PRAKSU	29
LITERATURA.....	30
Prilog 1: Upitnik.....	33

1.0 UVOD

Identifikacija talenata u fudbalu predstavlja kompleksan proces koji obuhvata prepoznavanje i selekciju igrača koji imaju veliki potencijal za napredovanje u budućnosti (Johnston, Wattie, Schorer, i Baker, 2018). U praksi, talentovane igrače identifikuju stručna lica koja se bave skautingom. Zasnivano na analizi trenutnih sposobnosti igrača, skauti daju generalnu procenu o maksimalnim dometima fudbalera u budućnosti, čime utiču na odluke kluba u vezi sa selektovanjem igrača (Larkin, Marchant, Syder, i Farrow, 2020).

U nameri da ostanu konkurentni, klubovi investiraju značajna materijalna sredstva u pokušaju da identifikuju i neguju potencijalne vrhunske igrače. Identifikovanje fudbalskog potencijala u ranom uzrastu osigurava da se igračima pruži poseban tretman kako bi očuvali i ubrzali razvoj talenta, odnosno omogućava klubovima da usredsrede svoje izdatke na razvoj manjeg broja igrača, te samim tim efektivnije upravljaju sopstvenim resursima. U pokušaju da se proizvedu mladi talentovani igrači, naučnici u sportu imaju ulogu da u zajedničkom radu sa trenerima, skautima i menadžerima utvrde ključne elemente u identifikaciji i razvoju talenata (Međedović, Veljović i Ostojić, 2009).

U odnosu na stanje u evropskom fudbalu, iako su skauti nesporno važni za početnu fazu identifikovanja talenta, u Srbiji su još uvek retki klubovi koji imaju uspostavljen sistem skautinga.

1.1 Teorijski okvir rada

Razlike u sportskim sistemima, društvenim normama, kulturnim tradicijama, kao i raznim sociološkim pristupima bitno utiču na kompleksan razvoj jednog sportiste (Stambulova, Alfermann, Stauer i Cote, 2009; Henriksen, 2010; Richardson, Relvas, i Littlewood, 2013).

Sa druge strane, razvoj talenata je biopsihosocijalni proces (Collins, Bailey, Ford, MacNamara, Toms, i Pearce, 2011), te se može zaključiti da će optimalan razvoj biti realizovan samo na osnovu interakcije mehaničkih i fizičkih osobina, sociokulturnog okruženja u korelaciji sa psihološkim karakteristikama pojedinca. Savremena istraživanja naglašavaju nedostatak studija koje utiču na to da se zapravo najmanje zna o početnoj fazi identifikacije talenta (Baker, Copley, Schorer i Wattie, 2017).

Za ovo istraživanje značajno je definisati sam talenat. Talenat predstavlja „potencijal za uspeh pojedinca u određenoj oblasti“ (Baker, Copley and Schorer, 2012:3). Talenat je dinamičan, a razvoj talenta nelinearan (Abot et al., 2005), i zahteva proces sistematskog razvoja (Gagné, 1995; Simonton, 1999).

Uobičajena kritika modela razvoja talenata u sportu usmerena je na forsiranje celog spektra razvoja, a ne samo jednog segmenta koji se obično nalazi u fokusu (Bullock, Gulbin, Martin, Ross, Holland, i Marino, (2009); Ford, De Ste Croix, Lloyd, Meyers, Moosavi, Oliver, Till, i Williams, (2011). Domen u kome talenat pojedinca dolazi do izražaja neće biti određen bilo kojom visoko specijalizovanom komponentom, nego „specifičnom težinom više integracija urođenih komponenti" (Simonton, 1999:438). Na Slici 1 prikazane su osnovne faze u procesu rada sa talentima:

Slika 1. Faze u procesu rada sa talentima

U radu će posebna pažnja biti posvećena različitim vrstama pokazatelja talenata:

- Fizički pokazatelji;
- Fiziološki pokazatelji;
- Psihološki pokazatelji;
- Sportsko-medicinski pokazatelji.

1.2 Pregled dosadašnjih istraživanja

Ovo potpoglavlje ima za cilj da potkrepi teorijski okvir rada pregledom dosadašnjih istraživanja ove vrste. Od istraživanja opštijeg tipa koja se bave identifikacijom talenata u fudbalu na primarno teorijsko-metodološki način treba pomenuti Sarmiento i Anguera (2018), Till i Baker (2020), kao i Barraclough i Till (2022). Dalje, nemački naučnici su dali značajan doprinos ovoj

temi, analizirajući iskustvo skautinga u nemačkim fudbalskim klubovima: Höner i Votteler (2015) i Pouyandekia i Memari (2022).

Međutim, istraživanje koje su sproveli Bergkamp, Frencken, Niessen, Meier i Hartigh (2022) koje se bavilo opštim pitanjem kako skauti identifikuju mlade fudbalske talente bilo je od velikog značaja za ovo istraživanje. Putem onlajn upitnika obuhvaćeno je 125 skauta koji su odgovarali na tri suštinska pitanja:

1. uzrast igrača u kome mogu predvideti njegov fudbalski potencijal, odnosno učinak,
2. atributi igrača koje oni kao skauti smatraju relevantnim i
3. mogućnost predviđanja učinka igrača na strukturiran način.

Takođe, dobar je orijentir predstavljala studija slučaja koja se bavila mikro-firmom sa samo dvoje zaposlenih, a koja je izvršila skautovanje na desetine igrača iz Afrike (Arslan, Golgeci, Haapanen, Tarba, Cooper, i Degbey, 2020), dok je na problem malog broja istraživanja ove vrste ukazalo još jedno istraživanje zasnovano na studiji slučaja, odnosno upitnicima koje je popunjavalo 12 australijskih fudbalskih skauta (Larkin i sar., 2020). Koliko je kompleksna izrada metodologije kada je proces skautinga u pitanju, naročito u kontekstu selekcije igrača na određene pozicije, pokazali su na primeru Engleske Roberts, MCRobert, Lewis i Reeves (2019).

Za proces skautinga vemenom su se pokazale kao važne različite digitalne tehnologije, zasnivane na različitim principima. Primera radi, model mašinskog učenja (eng. „machine learning“) može biti jako koristan za proces skautinga, premda naučnici upozoravaju da još uvek nedostaju kvalitativne procene po ovom pitanju (Di Giannantonio, Murawski, i Bick, 2022). Ipak, značajno je pomenuti da se ovaj model može uspešno koristiti za procenu igrača kao i predviđanja uspeha njihovog transfera, čime se šalje poruka da mašinsko učenje može biti od pomoći u procesu izgradnje profesionalnog fudbalskog tima. Sugerise se i da u budućnosti treba raditi na predloženom algoritmu, koji može biti implementiran kao profesionalni alat (Cwiklinski, Giełczyk i Chora, 2021).

Na potencijal mašinskog učenja značajno se oslanja i korišćenje veštačke neuronske mreže, kojoj je takođe cilj identifikovanje ključnih indikatora učinka u profesionalnom fudbalu (Barron, Ball, Robins i Sunderland, 2018). Ovo istraživanje se na izvestan način odredilo i prema svakakom značajnoj studiji, premda zasnovanoj na italijanskom iskustvu. Naime, istraživači su putem otvorenih diskusija i nestrukturiranih intervju sa trenerima i skautima analizirali upotrebu digitalnih tehnologija pri procesu identifikovanja fudbalskih talenata. Zanimljiv je zaključak po kome je u ovom kontekstu bitno pomenuti *generacijski jaz* – dok su

mlađi profesionalci – skauti okrenutiji upotrebi novih digitalnih tehnologija, *stariji* uglavnom ostaju konzervativniji i okrenutiji tradicionalnim metodama (Radicchi i Mozzachiodi, 2016).

Poslednjih godina sve više dobijaju na značaju i istraživanja koja se tiču psihološkog aspekta pri procesu skautinga, odnosno prepoznavanja talentovanih igrača. Neka od njih su u direktnoj vezi sa značajem pristupa i samih trenera – (Musculus i Lobinger, 2018). Interesantno je istraživanje koje su sproveli Lund i Söderström (2017) koje se bavi kulturološkom dimenzijom skautinga, budući da preispituju predrasude na bazi različitih kulturoloških sredina.

2.0 PROBLEM, PREDMET I CILJ ISTRAŽIVANJA

Problem rada predstavlja ispitivanje stanja razvijenosti identifikacije talenata u fudbalu u Srbiji.

Predmet rada predstavlja ispitivanje stručnih kompetencija skauta u srpskom fudbalu, karakteristika njihovog radnog procesa, kao i kriterijuma izbora talenata u fudbalu.

Cilj rada je da se stekne uvid u specifičnosti pristupa skauta pri selekciji talentovanih igrača u Srbiji. Očekivano je da realizacija cilja ispuni sledeće radne zadatke:

- ispita karakteristike procesa identifikacije talenata u fudbalu, i
- prepoznavanje prostora za usavršavanje ovog procesa.

3.0 HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

H1 - Uzimajući u obzir stručne kompetencije skauta, identifikacija talenata u fudbalu u Srbiji ne vrši se adekvatan način;

H2 – Za talenat u fudbalu u Srbiji se proglašava lice koje ima jednu izraženiju karakteristiku, uz zanemarivanje ostalih karakteristika;

H3 – Skauti u Srbiji ne prate savremene metodološke pristupe, naročito ne upotrebu novih digitalnih tehnologija i aplikacija;

H4 – Sistem skautinga u Srbiji nije dovoljno razvijen, te je licima koja u praksi obavljaju ovaj posao potrebna podrška u daljem radu.

4.0 METOD RADA

Nakon upoznavanja sa osnovnom literaturom i relevantnim istraživanjima, pristupljeno je izradi upitnika. Na definisana pitanja iz upitnika odgovorilo je 20 skauta u Srbiji (N=20), svi muškog pola. U tu svrhu, kontaktirani su fudbalski klubovi i menadžerske agencije, koji su pomagali u izvesnoj meri proces zakazivanja sastanka, odnosno realizacije popunjavanja upitnika. Nakon što je sastanak zakazan, skautima je najpre predočena priroda ovog istraživanja, odnosno zbog čega će uopšte odgovarati na određena pitanja u upitniku. Od velike važnosti je bilo ispoštovati proceduru, u smislu upoznavanja potencijalnih ispitanika sa prirodom istraživanja u kome su učestvovali.

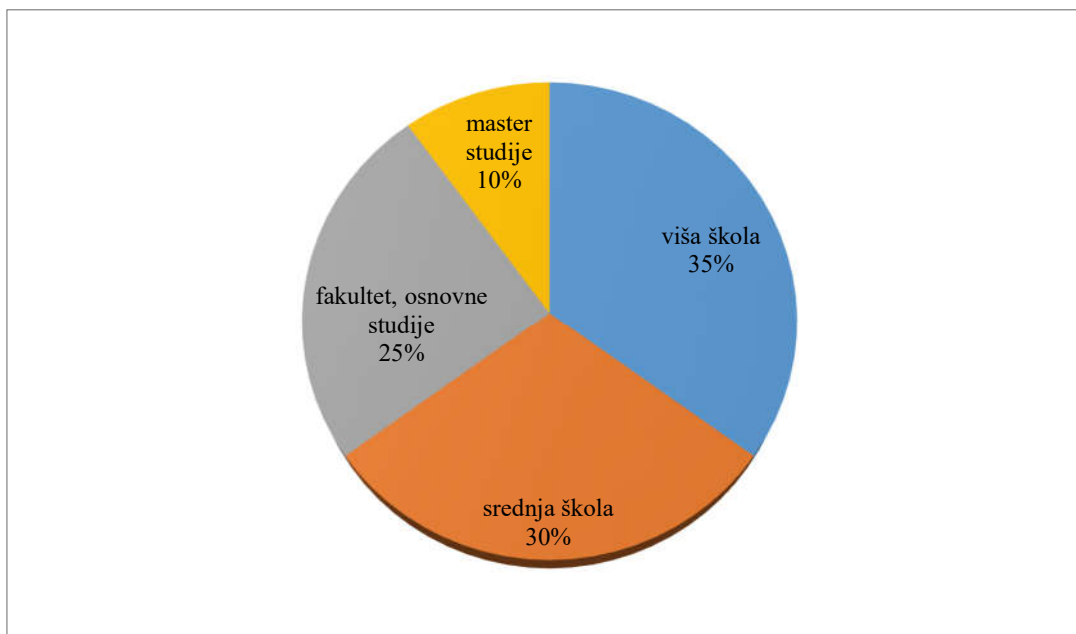
Nakon što je precizno utvrđen termin anketiranja, realizovan je susret sa ispitanikom. Nakon upoznavanja sa prirodom upitnika, pristupalo se samom procesu anketiranja u prijatnoj atmosferi, bez vremenskog ograničenja, ali u razumnom vremenskom roku. Na taj način prikupljeni su podaci od svih planiranih lica koja su *de facto* učestvovala u ovom istraživanju.

U grupi ispitanika našla su se lica koja rade kao skauti u fudbalskim klubovima u Srbiji i menadžerskim agencijama. Gotovi svi su, kao što smo već ukazali, muškarci i to radno sposobni, uzrasta od 18. do 65. godine života. Što se tiče preostalih karakteristika ispitanika, značajan broj lica ima neformalno obrazovanje (različiti seminari, obuke i sl.), te su pretpostavke sa kojima je istraživanje započeto u ovom kontekstu brzo dokazane (dominacija muškog pola kao i posedovanje neformalnog obrazovanja). Istraživanje je težilo da obuhvati skaute sa što šireg područja Srbije, kako bi se stekla što realnija slika. Upitnici su planski sadržali niz pitanja zatvorenog, ali i otvorenog tipa, gde su skauti imali priliku da nedvosmisleno izraze svoja lična uverenja i/ili iskustva u radu.

Nakon što su sami upitnici bili prikupljeni, usledila je njihova obrada, uz primenu odgovarajućih kvantitativnih i kvalitativnih statističkih procedura. Takođe, statistička interpretacija podrazumevala je grafičko i ilustrativno prikazivanje rezultata istraživanja. U cilju što boljeg sticanja uvida u samo istraživanje, u Prilogu 1 predstavljen upitnik koji su skauti popunjavali, odgovorajući na pitanja otvorenog i zatvorenog tipa.

5.0 REZULTATI

Najpre su predstavljena pitanja zatvorenog tipa, a analiza je pokazala sledeće

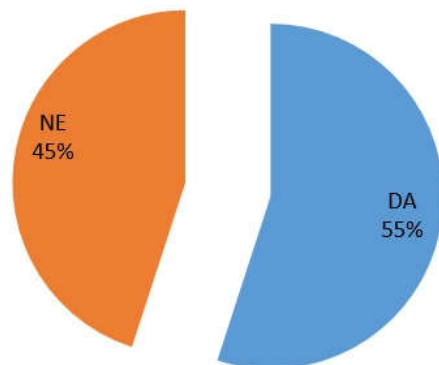

Slika 1. Koji je najviši stepen obrazovanja koji posedujete?

Iako ovo pitanje spada u grupu opštih pitanja, na osnovu kojeg stičemo opštu sliku o ispitanoj grupi, za ovo istraživanje je značajno budući da otkriva formalni nivo obrazovanja koji ispitanici poseduju. Odgovor na ovo pitanje će nesumnjivo biti povezano sa hipotezom 3, odnosno njihovim potencijalnim kompetencijama da prate savremene metodološke pristupe. (ne možemo očekivati od lica koje ima završenu srednju školu da u potpunosti vlada savremenim metodološkim pristupima bilo koje nauke). Odgovor na ovo pitanje je pokazao da su apsolutnu dominaciju sa udelom od 65% ostvarila lica sa završenom srednjom i visokom školom, premda je udeo ispitanika sa visokom školom najviši (35%). Ispitanici sa fakultetskom diplomom imaju udeo od 25%, dok su lica sa završenim master studijama u evidentnoj manjini sa učešćem od 10% (Slika 1).

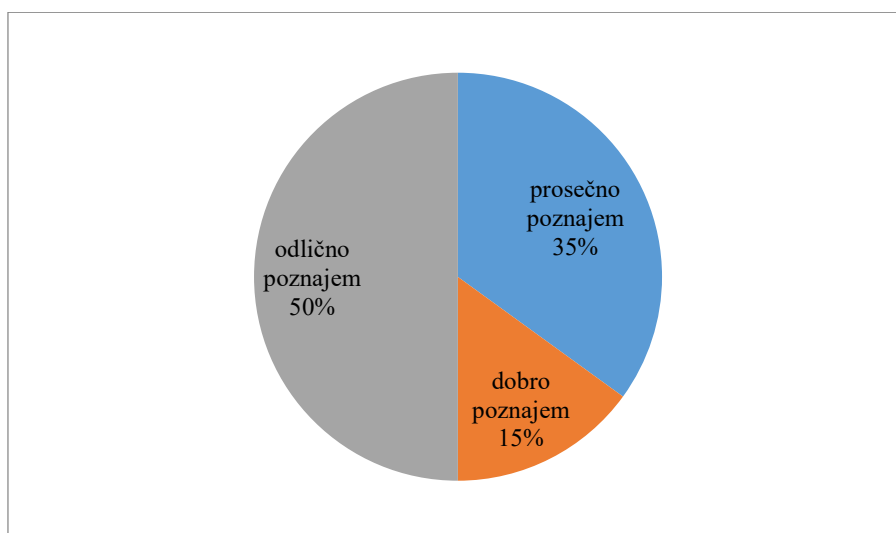
Na pitanje da li poseduju određene sertifikate ili licence (Slika 2), jedanaest ispitanika odgovorilo je potvrdno (55%), čime su ostvarili blagu prevagu, dok je njih 9 odgovorilo negativno. Ovo je pitanje koje je takođe ukazalo na prilično „crno-belu“ sliku kada su u pitanju

profesionalne kompetencije skauta, jer je nesumnjivo došlo do izražaja da nešto manje od polovine lica koje se bave skautingom u Srbiji zapravo nema ni sertifikate, niti licence.

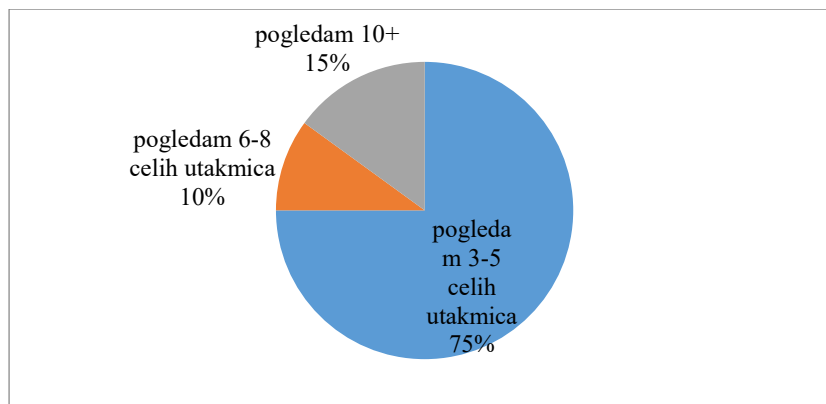
Slika 2. Da li posedujete određene sertifikate ili licence za posao skauta?

Na pitanje broj 3 koje se odnosilo na poznavanja kvaliteta profesionalnih fudbalskih liga u našoj zemlji tačno polovina ispitanika (N=10) (Slika 3), izjasnilo se da odlično poznaje kvalitet liga. Nijedan ispitanik nije odgovorio da nimalo ili vrlo malo poznaje kvalitet iste, dok se 35% izjasnilo da prosečno poznaje kvalitet liga u Srbiji. Najmanji udeo su ostvarila lica koja su procenila da su dobro upoznata po ovom pitanju – njih 15%.

Slika 3. Na skali od 1-5 označite koliko mislite da poznajete kvalitet profesionalnih fudbalskih liga u Srbiji (Superliga i Prva liga Srbije)?

Na pitanje broj 4, koje se odnosil na broj pogledanih utakmica u cilju skautinga fudbalera, nijedan ispitanik se nije izjasnio da mu je dovoljno da pogleda samo skraćene isečke sa utakmica ili samo jednu celu utakmicu (Slika 4). Najveći broj ispitanika se izjasnio da im je dovoljno da pogledaju 3-5 celih utakmica (75%), više od 10 utakmica pogleda njih 15%, dok su najmanji udeo (10%) ostvarili ispitanici kojima je potrebno da pogledaju 6-8 celih utakmica. Iz ovoga se zaključuje da je broj 3-5 celih utakmica optimalan za elementarni skauting igrača u Srbiji.

Slika 4. Koliko smatrate da je vremenski potrebno skautirati fudbalera da bi se stekao uvid u njegove potpune kvalitete?

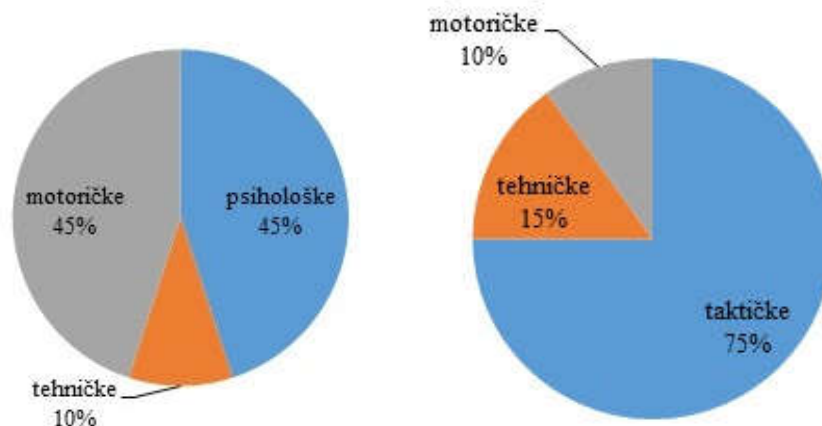
Što se tiče dela 4. pitanja otvorenog tipa, odgovori za svakog skauta su prikazani tabelarno:

Odrednica za skauta	Odgovor na pitanje br. 4: Koliko smatrate da je vremenski potrebno skautirati fudbalera da bi se stekao uvid u njegove potpune kvalitete? Obrazložiti odgovor.
Skaut 1	„Smatram da je jako važno pratiti igrača na što većem uzorku utakmica da bi se mogla napraviti jasna razlika između onoga što igrač u kontinuitetu može da pruži i onoga što se može smatrati dobrom ili lošom formom“.
Skaut 2	„Iskustveno, broj 3-5 mi se pokazao kao najrelevantniji za stvaranje dobre prve slike o igraču i stvaranje jasne ideje o profilu igrača. Naravno, većim brojem utakmica kvalitet informacija i znanja o igraču svakako raste, ali osnova može biti napravljena posle 3-5 utakmica“.
Skaut 3	/ nije obrazložio.
Skaut 4	„6 utakmica je sasvim dovoljno da se vide vrline i mane igrača, i sve one stvari koje on ponavlja na tim utakmicama, dobre i loše, Te-Ta karakteristike itd“
Skaut 5	„Smatram potrebnim barem 6-10 utakmica kroz sezonu da bi se dobio dublji utisak i uvid u potpune kvalitete igrača, no opet je potrebno 10 i više utakmica kroz sezonu-dve sezone da bismo neke stvari definitivno potvrdili, kao što su konstantnost, igra pod pritiskom očekivanja, itd...“
Skaut 6	“3-5 utakmica ali uživo, ne preko TV-a. Recimo, ako pratite štopera morate da poznajete gotovo sve štopere lige i njihove kvalitete. Na taj način možete da uporedite sa igračem kojeg pratite, da ga kvalitetnije i brže skautirate i analizirate, odnosno daje vam mogućnost bržeg reagovanja od konkurencije”.
Skaut 7	„Potrebna je da se vidi suština, pa se s toga u praksi ne fokusiram toliko na „kvantitet“. Postoje kriterijumi koji mi znače (kako se igrač uklapa u određeni sistem igre, kako odgovara sa

	taktičkog aspekta na zadatke njegove pozicije) i kada su oni ispunjeni, sve dalje uveravanje mi samo učvrsti tu sliku“
Skaut 8	„Mislim da je 3-5 optimalan broj da se primete mnoge stvari, a i trebamo imati u vidu faktor vremena i to da nije baš moguće u prelaznom roku gde ima mnogo igrača, pogledati za svakoga više od 5 utakmica.“
Skaut 9	„3-5 sasvim dovoljno da steknem uvid u kvalitete“.
Skaut 10	„Pet celih utakmica protiv ekipa različitog kvaliteta je dovoljno“.
Skaut 11	„Mislim da su tri utakmice ipak nedovoljne i da se može steći pogrešan utisak, dok je po meni optimalan broj od 6 do 8 čime mi kao skauti smanjujemo mogućnost za grešku.“
Skaut 12	“3-5 Dovoljno da se uoče sve vrline i mane kroz određene faze igre“.
Skaut 13	“3-5 Ako već imam neko predznanje o igračima, takmičenju i tako dalje ovo mi je dovoljno.“
Skaut 14	“3-5 Sve više od toga utiče na vreme skauta koje je u prelaznom roku posebno dragoceno, a manje od 3 opet može da pokaže lažnu sliku tako da je negde 5 realan broj.“
Skaut 15	„Važno je pogledati što veći broj utakmica ako vreme dozvoljava, jer mali broj utakmica može da prevari. Igrač može da ima samo jedan loš ili dobar dan i slično“.
Skaut 16	Na dovoljno dobrom nivou znanja sam da mogu sa otprilike 4 utakmice da uvidim kvalitete i mane fudbalera.
Skaut 17	3-5 Mislim da vreme i dinamika rada često ne dozvoljavaju da skaut odgleda veći broj utakmica, tako da je ovo neki realan broj na osnovu koga po mom mišljenju većina kolega radi.
Skaut 18	3-5 dovoljno da vidim da li tu ima „materijala“
Skaut 19	Smatram da je veoma važno pratiti što više utakmica jednog fudbalera kako bi se stekao potpun uvid u kvalitet, pogotovo ako je reč o nekom ko tek ulazi u posao skauta. Vremenom i kontinuiranom praćenju igrača smanjujemo potrebe za gledanjem velikog broja celih utakmica jer već imamo određeno predznanje o praćenom igraču.
Skaut 20	Ukoliko je skaut dovoljno fokusiran i obučen da mu je to dovoljno.

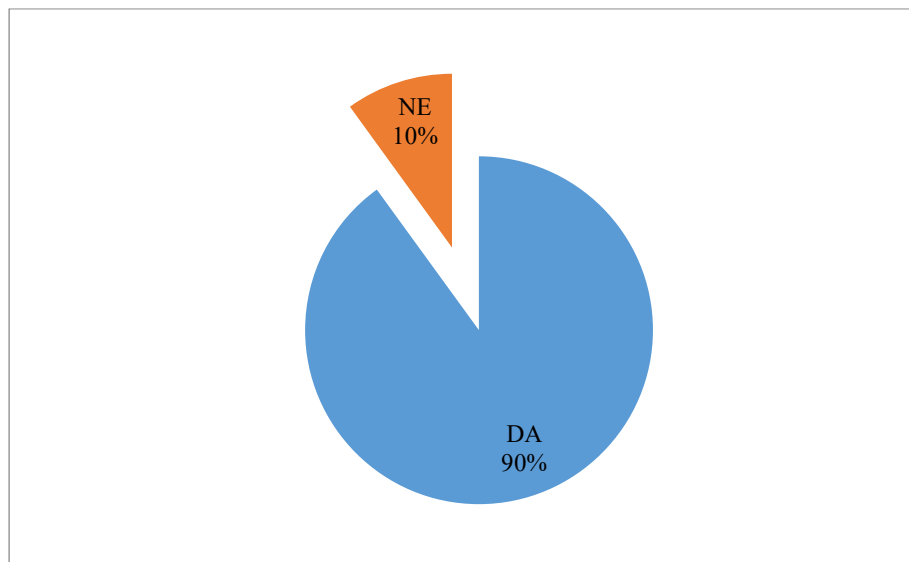
Na pitanje broj 5 gde je bilo potrebno izjasniti se koja karakteristika fudbalera je najviše odnosno najmanje bitna u skautingu, istraživanje je pokazalo da su ispitanicima motoričke i psihološke karakteristike podjednako bitne (udeo po 45%). Kao najmanje bitna karakteristika pokazala se taktička obučenost gde se 15 od 20 ispitanika ovako opredelilo (Slika 5).

Najbitnija karakteristika Najmanje bitna karakteristika

Slika 5. Poređajte hronološki od 1 (najbitnija karakteristika) do 4 (najmanje bitna karakteristika) karakteristike fudbalera da bi zadovoljio kriterijume Vaše selekcije

Šesto pitanje bilo je prilično jednostavno i odnosilo se na zadovoljenje kriterijuma selekcije samih ispitanih skauta (Slika 6). Zadovoljenje jedne karakteristike na vrhunskom nivou bilo bi dovoljno ogromnoj većini ispitanika, gde je čak 18 od 20 ispitanika odgovorilo potvrdno, dok su samo dva ispitanika izrazila stav da jedna karakteristika iako na vrhunskom nivou nije dovoljna za selekciju.

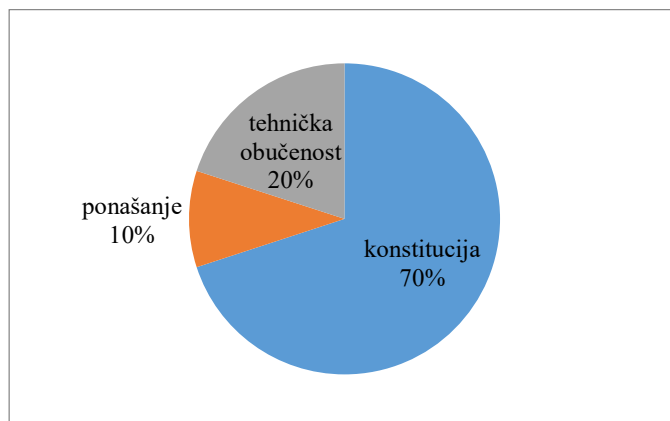
Slika 6. Fudbaler može da zadovolji moj kriterijum selekcije ukoliko ima jednu karakteristiku izraženu na vrhunskom nivou, dok su mu ostale prosečne ili ispod prosečne

Što se tiče dela 6. pitanja otvorenog tipa, odgovori za svakog skauta su prikazani tabelarno:

Odgovor na pitanje br. 6:	
Odrednica za skauta	Fudbaler može da zadovolji moj kriterijum selekcije ukoliko ima jednu karakteristiku izraženu na vrhunskom nivou, dok su mu ostale prosečne ili ispod prosečne. Da ili ne, obrazložiti odgovor.
Skaut 1	„Važno je da ima dobar odnos brzine i konstitucije jer smatram da je takve igrače najlakše staviti u funkciju bez obzira na taktičko opredeljenje trenera i druge, iz ugla skauta, spoljne faktore. Takođe smatram da ovakvi igrači lakše unapređuju segmente u kojima nisu dobri, ali i da poseduju veliki prodajni potencijal s obzirom na činjenicu da ih je najlakše primetiti u toku utakmice i da su neretko baš oni najbolji ili bar jedni od najboljih u igri 1 na 1, naročito kada su u pitanju ofanzivni igrači“.
Skaut 2	„Jedna vrhunska karakteristika u velikom broju slučajeva podrazumeva odličnu osnovu za unapređivanje drugih karakteristika – primera radi, igrač sa fantastičnim mentalnim karakteristikama vrlo često time kompenzuje TE-TA nedostatke ili podiže kvalitet svog rada i time unapređuje problematične segmente svoje igre“.
Skaut 3	„Kao neko ko radi u agenciji koja se bavi transferima igračima, mislim da igrač može da se proda na osnovu samo jedne vrhunske karakteristike, bilo je dosta takvih primera“.

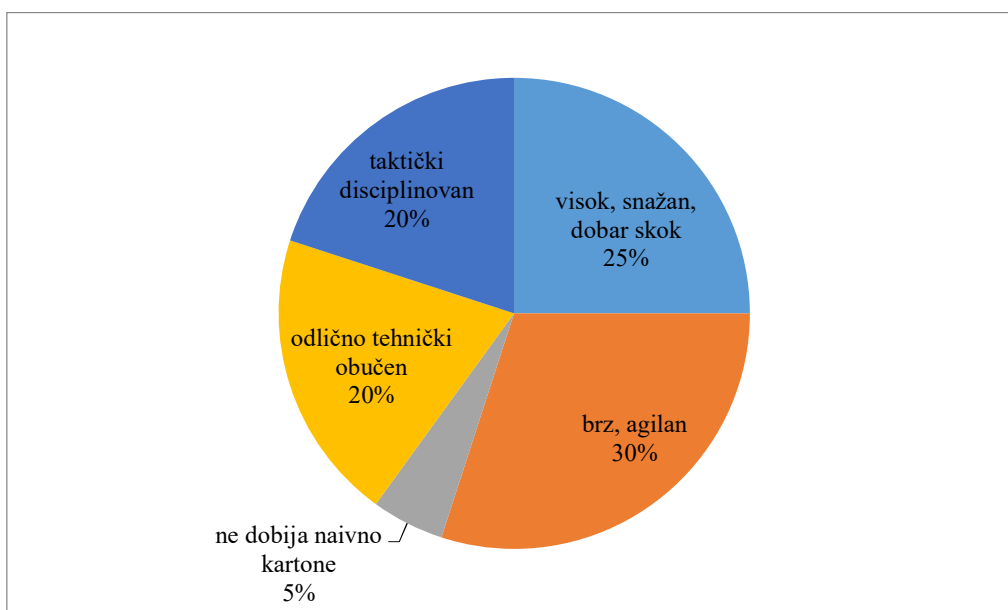
Skaut 4	„Sve zavisi od pozicije na kojoj igrač igra. Recimo ukoliko je krilo, ili krilni napadač u pitanju i da je ekstremno brz, naravno da će mi biti zanimljiv za selekciju jer bih sa tom brzinom u timu pravio evidentnu razliku na samom terenu.“
Skaut 5	„Fantastična završnica, snalaženje u 16m, radna etika“...
Skaut 6	Misli da jedna vrhunska karakteristika nije dovoljna.
Skaut 7	„Pitanje je jako interesantno i dobro, igrač može da bude izuzetno taktički obučen, a da motorički i tehnički ne odgovara tom nivou i tu staje njegovo razvijanje. Taktička svest nešto što se u poslednje vreme izuzetno podiže i na individualnom nivou i igrači mogu tu da naprave prevagu i ako je inicijalno nemaju“.
Skaut 8	Mišljenja sam da igrač koji poseduje izuzetno dobre motoričke sposobnosti, a tu pre svega mislim na brzinu i na snagu, može da igra fudbal na dosta dobrom nivou i može da zadovolji moj kriterijum selekcije iako su mu ostale karakteristike na prosečnom nivou. Naravno, mora da ima elementarno poznavanje i tehnike i taktike, ali mislim da sa izuzetno dobrim motoričkim sposobnostima on zadovoljava moje najosnovnije kriterijume selekcije.
Skaut 9	„Ako je tehnički vrhunski može da napravi veliku razliku u svakom momentu na terenu, onda je drugo manje bitno“.
Skaut 10	„Na primer ako je štoper visok i vrhunski skače sigurno me zadovoljava iako su ostale karakteristike slabije“.
Skaut 11	„Smatram da bi igrač pre svega morao da bude psihički stabilan i određenih karakternih osobina (staložen, dobar pod pritiskom, tolerantan, racionalan...). Svakako da se ovo ne može videti na osnovu nekoliko utakmica, ali se ipak određene utakmice mogu izvršiti sasvim sigurno“.
Skaut 12	„Ako je vrhunski u duel igri i uvek dobija te vazdušne duele i na zemlji zadovoljava me“.
Skaut 13	„Smisao za igru“.
Skaut 14	„Fizičke karakteristike na vrhunskom nivou su dovoljno bitan faktor da me igrač bar u startu zadovolji“.
Skaut 15	„Ukoliko je igrač tehnički na vrhunskom nivou i daleko iznad svih sigurno je da zadovolji kriterijume selekcije“.
Skaut 16	Misli da jedna karakteristika nije dovoljna.
Skaut 17	„Ako dobro razume igru i ako može da odgovori u više sistema igre može da prođe kriterijum jer to mi je bitno“.
Skaut 18	„Bitno mi je da u svakom momentu zna gde treba da stoji na terenu u odnosu na loptu i protivnika i da ima dobar osećaj za prostor“.
Skaut 19	„Mislim da ako igrač ima dobre fizičke karakteristike može da kompenzuje ostalo“.
Skaut 20	„Ukoliko igrač izraženo dominira tehnički za zahteve pozicije sigurno će me zadovoljiti, još ako je dovoljno fizički dobar to je ozbiljan „materijal“.

Na pitanje šta prvo primete na igraču koji se skautira ogromna većina (70%) ispitanika izjasnila se da uočava konstituciju (Slika 7). Za ovim faktorom dolazi tehnička obučenos (20%), a potom i ponašanje na terenu (10%). Zanimljivo je da su ispitanici ponašanje na terenu dali prednost u odnosu na taktičku obučenos i brzinu gde nije bilo nijednog odgovora.

Slika 7. Šta je ono što prvo primetite na fudbaleru kada započinjete sa njegovim skautingom?

Na pitanje koji je idealan profil fudbalera koji zadovoljava njihove kriterijume selekcije (Slika 8), ispitanici su imali prilično raznovrsne odgovore. Najveći broj njih (30%) se izjasnio da fudbaler sa karakteristikama brz i agiln prolazi njihov kriterijum selekcije, dok se najmanji broj njih (svega 5%) izjasnio da fudbaler koji ne dobija naivno žute i crvene kartone prolazi njihov kriterijum selekcije. Fudbaler koji je visok, snažan i dobar u skok igri prolazi kriterijum selekcije kod 25% ispitanika, dok taktički disciplinovan i odlično tehnički obučan fudbaler prolaze kriterijume selekcije od 20% ispitanika. Ovde možemo da primetimo da u srpskom fudbalu ne postoje sistemski kriterijumi selekcije, već je sve prepušteno subjektivnosti skauta, ili klubova i agencija u kojima rade.

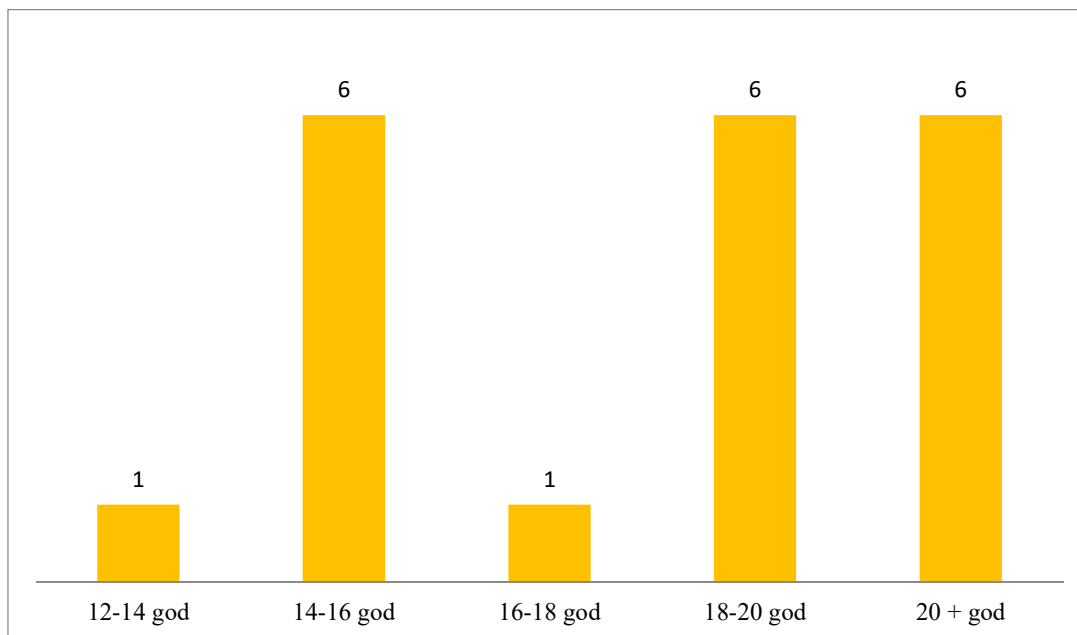

Slika 8. Po Vašem mišljenju idealan profil fudbalera koji zadovoljava Vaš kriterijum selekcije podrazumeva sledeće karakteristike (izabrati jedan od ponuđenih odgovora)?

Što se tiče dela 8. pitanja otvorenog tipa, odgovori za svakog skauta su prikazani tabelarno:

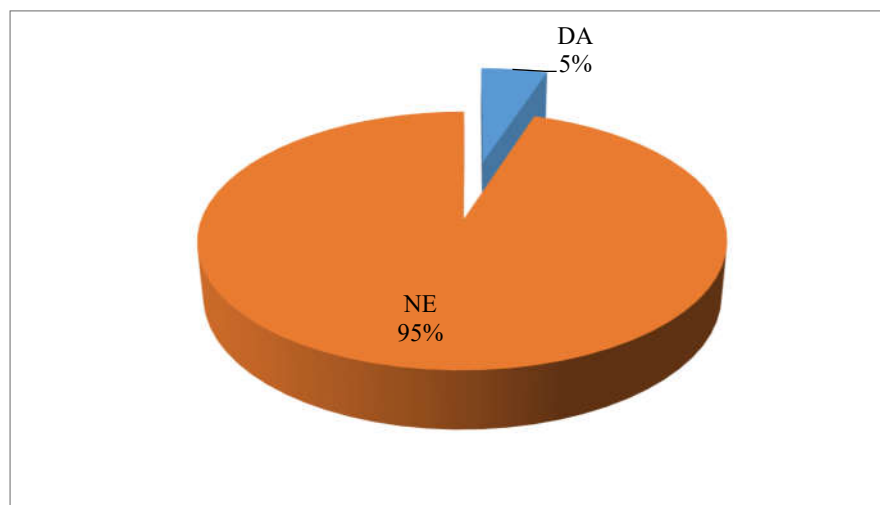
Odgovor na pitanje br. 8:	
Odrednica za skauta	Navesti svoj opis idealnog profila fudbalera:
Skaut 1	„Važno je da ima dobar odnos brzine i konstitucije jer smatram da je takve igrače najlakše staviti u funkciju bez obzira na taktičko opredeljenje trenera i druge, iz ugla skauta, spoljne faktore. Takođe smatram da ovakvi igrači lakše unapređuju segmente u kojima nisu dobri, ali i da poseduju veliki „prodajni“ potencijal s obzirom na činjenicu da ih je najlakše primetiti u toku utakmice i da su neretko baš oni najbolji ili bar jedni od najboljih u igri 1 na 1, naročito kada su u pitanju ofanzivni igrači.“
Skaut 2	„Razume zahteve igre koje trener traži od njega“.
Skaut 3	„Ne postoji idealan fudbaler.“
Skaut 4	„Brz,agilan,tehnički odlično obučen,fizički čvrst u duel igri, mentalitet pobednika.“
Skaut 5	/
Skaut 6	“Mora da bude brz za potrebe pozicije, jer moderan fudbal danas to zahteva. Bez toga je vrlo teško pričati o idealnom fudbaleru, iako postoje izuzeci ali takvih izuzetaka je jedan na prema milion.”
Skaut 7	„Zavisi od pozicije ali odlično tehnički obučen, ima izuzetno dobru kontrolu lopte.“
Skaut 8	„Idealan profil mog fudbalera je brz fudbaler, fudbaler koji može da odgovori modernom fudbalu brzinskim sposobnostima, ali isto tako je bitno da i brzo razmišlja. Naravno potrebno je i da je dovoljno snažan i dovoljno TE/TA obučen, ali svakako je brzina glavni parametar kada govorim o nekom idealnom profilu fudbalera.“
Skaut 9	„Vrhunski tehnički obučen da sa loptom u nogama može uvek da napravi šansu i višak na terenu.“
Skaut 10	„Idealan profil fudbalera za srpski fudbal je snažan fudbaler koji dobro skače jer naša liga ima mnogo duela, dugih i drugih lopti.“
Skaut 11	/
Skaut 12	„Tehnički na vrhunskom nivou za izuzetnim smislom za igru taj igrač svuda prolazi“.
Skaut 13	/
Skaut 14	„Lično najviše volim igrača koji je tehnički odličan i ima dobru veštinu sa loptom u nogama, ali svestan sam da u srpskom fudbalu najbolje prolaze fizički dominantni pa zato ipak moj kriterijum selekcije pre svega gleda da igrač bude fizički dominantan.“
Skaut 15	„Dobre motoričke sposobnosti sa dobrom teničkom obučenošću“.
Skaut 16	„Visok, jak, brz, fizički dominantan“.
Skaut 17	„Dobro razume igru, zahteve trenera, dobro se prilagođava uslovima igre i protivniku.“
Skaut 18	„Drži poziciju dobro, otvara prostore, dobro se kreće bez lopte.“
Skaut 19	„Fudbaler dobrih motoričkih sposobnosti da odgovori zahtevima modernog fudbala, ali sa dovoljno dobrim veštinama sa loptom i razumevanjem igre taktički.“
Skaut 20	„Brz, pokretljiv, agiln, tehnički dobro doteran.“

Na pitanje u kom uzrastu mogu da prepoznaju potpuni kvalitet fudbalera, takođe nailazimo na raznovrsne odgovore (Slika 9). Po 6 ispitanika se izjasnilo da može da prepozna kvalitet fudbalera od 14-16, od 18-20 i preko 20-te godine. Svega po jedan ispitanik se izjasnio da može da prepozna kvalitet fudbalera između 12-14-te godine, i 16-18-te godine. Ovde primećujemo da su ispitanici mnogo naklonjeniji seniorskom skautingu, nego skautingu u omladinskim kategorijama.

Slika 9. Sposobni ste da prepoznate potpuni kvalitet i potencijal fudbalera u kom njegovom uzrastu?

Deseto pitanje je bilo prilično jednostavno, a čak 19 od 20 ispitanika se izjasnilo da sistem skautinga u Srbiji nije dovoljno razvijen (Slika 10). Samo je jedan ispitanik dao potvrđan odgovor. Odgovori na ovo pitanje predstavljaju crveni alarm za sam proces skautinga i identifikacije talenta u Srbiji.

Slika 10. Da li smatrate da je sistem skautinga u Srbiji dovoljno razvijen?

Što se tiče dela 10. pitanja otvorenog tipa, odgovori za svakog skauta su prikazani tabelarno:

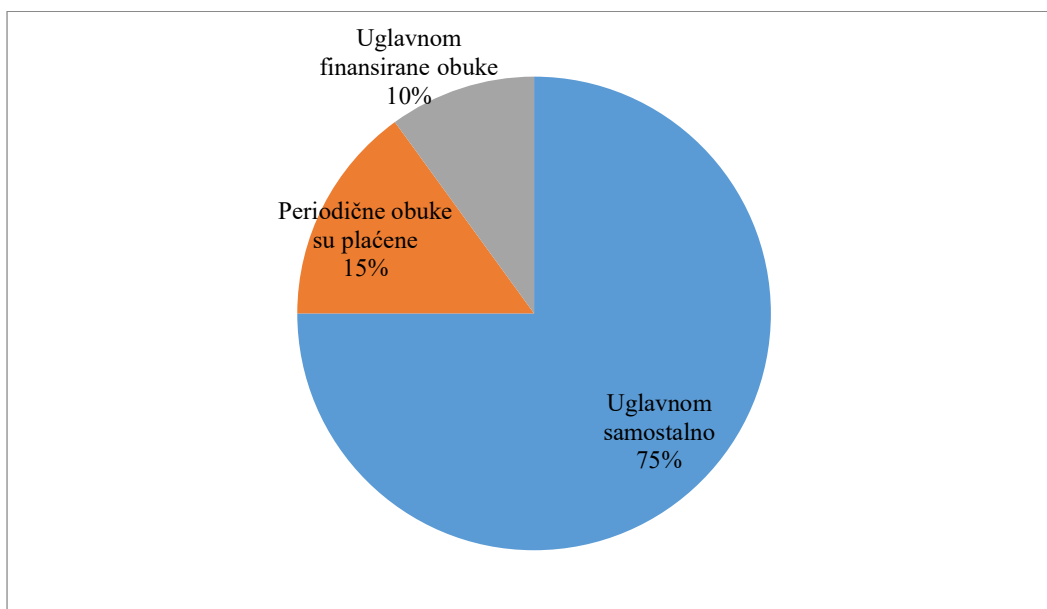
Odgovor na pitanje br. 10:	
Odrednica za skauta	Da li smatrate da je sistem skautinga u Srbiji dovoljno razvijen, obrazložiti:
Skaut 1	„Iako naša zemlja već dugo važi za jednog od najvećih izvoznika fudbalera na svetu, smatram da skauting u Srbiji još uvek nije dovoljno sistematičan i konstatan u meri u kojoj je to potrebno. Mišljenja sam da trenutno mnogi srpski klubovi ne uviđaju značaj skautinga i u tome vidim šansu za sebe lično i klub u kome radim, ali sam siguran da će se situacija u tom smislu relativno brzo promeniti, pogotovo nakon unosnih transfera mladih igrača koji su u proteklih pola godine doneli milionske prihode i klubovima koji ne spadaju u sam vrh srpskog fudbala (prim. aut. Mladost Lučani i Radnički Niš).“
Skaut 2	„Sistem ne dozvoljava veću razvijenost skautinga jer su na vodećim pozicijama često nedovoljno obučeni/svesni ljudi.“
Skaut 3	„Mali broj kurseva i obuka gde je moguće savladati skauting veštine“.
Skaut 4	„Smatram da će se u budućnosti to dovesti na mnogo viši nivo nego što je sada, i smatram da je skauting služba potrebna svakom klubu koji misli ozbiljno o svojoj budućnosti, jer bez dobre selekcije igrača nema ni dobrih rezultata. Mislim da se kod nas amaterski pristupa skautingu, čast izuzetcima.“
Skaut 5	„Gramzivost, alavost, licemerje, i nesposobnost ljudi na vodećim pozicijama i svašta nešto.“
Skaut 6	“Ne postoji sistem skautinga u Srbiji.”
Skaut 7	„Mislim da je struktura samog skautinga jako loša u Srbiji jer ne postoji sistem ni u jednom segmentu. Ni u kriterijumima selekcije igrača, niti u kadrovanju skauta“.
Skaut 8	„Mislim da sam sistem skautinga jeste dovoljno razvijen, ali može još mnogo bolje. Generalno gledano za zemljama u regionu mislim da smo ipak uz Hrvatsku najrazvijeniji što se skautinga tiče, jer kod nas ipak postoje neki klubovi i menadžerske agencije koje se na kakav-takav način bave skautingom, dok se mnogi skautingom ne bave uopšte. Zato mislim da je ipak razvijen skauting u Srbiji relativno dobro, ali da ima mnogo prostora za unapređenje.“
Skaut 9	„Klubovi ne ulažu dovoljno para u sistem skautinga.“
Skaut 10	„Ne primećujem da postoji sistem skautinga u Srbiji.“
Skaut 11	„Budući da smatram da bi skauting sam po sebi trebalo da ima mnogo čvršće veze sa samim obrazovanjem, odnosno da bi trebalo da postoje određeni smerovi ili makar predmeti koji usmeravaju buduće stručnjake, ovo je po meni jedan od osnovnih razloga za početnu nerazvijenost skautinga. Takođe, stanje u našem sportu nije idealno, te se i to odražava na sistem skautinga.“
Skaut 12	„Svako radi na svoj način, nema sistema.“
Skaut 13	„Nema sistema.“
Skaut 14	„Jednostavno se poslu ne pristupa sistemski, već je sve improvizacija.“
Skaut 15	„Mislim da skauting u Srbiji nije dovoljno razvijen jer klubovi ne prepoznaju značaj istog dugoročnog, već razmišljaju samo da prežive od danas do sutra.“
Skaut 16	„Nije nimalo razvijen“.
Skaut 17	„Ne primećujem neke plodove rada nekog sistema skautinga u Srbiji ni u klubovima ni u reprezentaciji, sve je nekako nasumično i nesistemski.“
Skaut 18	„Mislim da i dalje taj posao nije cenjen dovoljno i da ljudi ne shvataju koliko je značajno, tu mislim na rukovodioce klubova.“
Skaut 19	„Skauting u Srbiji je još uvek na nekom početnom nivou, mnogi klubovi nemaju još svest o važnosti postojanja skautinga.“
Skaut 20	„Jednostavno ni blizu razvijenosti, kao i mnogo toga u našem sportu posebno fudbalu.“

Što se tiče dela 11. pitanja otvorenog tipa, odgovori za svakog skauta su prikazani tabelarno:

Odgovor na pitanje br. 11:	
Odrednica za skauta	Prema Vašem mišljenju, koji su osnovni razlozi (ne)razvijenosti sistema skautinga u Srbiji?
Skaut 1	<p>“Smatram da sistematičan i efikasan rad skauting službe zahteva ljude, vreme i resurse. Kada kažem ljude, mislim na grupu ljudi u kojoj svaki pojedinac ima bar jednu izraženu karakteristiku na vrhunskom nivou, baš kao i fudbaler iz jednog od prethodnih pitanja. Ključna stvar je da igrači na terenu, a skauti van njega budu kompatibilni jedni sa drugima i čine celinu u kojoj onaj koji upravlja grupom prepoznaje njihove kvalitete i (možda još važnije) limite, te da prema tome određuje planove, odnosno ciljeve. Takođe, jako je važno da šef uvida, analizira i razume greške skauting službe, naročito one koje proizilaze iz neadekvatnog modela rada, podele poslova ili nedovoljne motivacije skauta. Što se Srbije konkretno tiče, rekao bih da ponajviše izostaje kompatibilnost, tačnije heterogenost. Ljudi koji se bave skautingom su gotovo isključivo nekadašnji uspešni ili manje uspešni fudbaleri i treneri, često veoma sličnih profila, znanja i veština.</p> <p>Da bi se organizacija podigla na viši nivo, verujem da su unutar skauting službe potrebni ljudi koji bi konstantno gledali utakmice prioriternih liga, ljudi koji bi pribavljali relevantne informacije o igračima, trenerima i klubovima, kao i ljudi koji bi periodično analizirali podatke, kako individualno, tako i na nivou cele lige. Smatram da su sva tri pomenuta sektora važna za jednu ozbiljnu skauting službu.</p> <p>Iako se i vreme može posmatrati kao resurs, kada kažem vreme, mislim na širi kontekst vremena koje skauti ulažu, to jest na period koji je potreban da bi stekli dovoljno znanja i iskustva da bi njihov rad bio istinski koristan za klub u kome rade. Kada se na to doda vreme potrebno da taj rad bude na odgovarajući način prepoznat i vrednovan od strane kluba, moglo bi se zaključiti da je potpunom početniku za status profesionalnog skauta u našoj zemlji potrebno od 3 do 5 godina i to bez ikakvih garancija za uspeh. Zato smatram da skauting u Srbiji još uvek nije dovoljno atraktivan onima koji su potencijalno najbolji skauti - objektivnim, analitičnim i racionalnim ljudima koji, ako i počnu da se bave skautingom, neretko nisu spremni na tu vrstu rizika onda kada shvate u kakvoj se situaciji nalaze i koliko su male šanse da će imati uspešnu karijeru. “</p>
Skaut 2	„Sistem ne dozvoljava veću razvijenost skautinga jer su na vodećim pozicijama često nedovoljno obučeni/svesni ljudi.“
Skaut 3	„Klubovi nemaju svest o značaju toga, mislim da bi FSS morao da poradi na podizanju te svesti kod klubova.“
Skaut 4	„Neznanje i nezainteresovanost klubova da sistematski pristupe tome, da naprave svoj neki sistem, svoju neku bazu igrača koju će pratiti itd.. Uostalom, možemo se ugledati na Belgiju, Holandiju“
Skaut 5	„Sistem ne postoji, već je sve podređeno individualnoj improvizaciji prilikom skautinga, a sistema nema.“
Skaut 6	“Nedovoljno cenjen posao, nedovoljno prezentovano zanimanje i njegov značaj, ne postoji udruženje skauta, ne postoji sistem skautinga u većini klubova, neko i ko ima potencijala da se bavi ovim poslom vrlo teško dobija priliku, većina skauta je samouka.”
Skaut 7	„Nedovoljno razumevanje čelnih ljudi koji vode fudbal u Srbiji.“
Skaut 8	„Mislim da su ljudi polako počeli da prepoznaju značaj skautinga i da je on u razvitku baš zbog toga. Do pre nekoliko godina iz mog iskustva znam da ljudi nisu ni znali šta je pojam skautinga, dok se danas već sve više piše o tome, ljudi su mnogo informisaniji i na sve više mesta možemo da pročitamo neke artikle ili komentare o skautingu. Mislim da je to došlo do svesti rukovodećih ljudi i da se polako to pomerilo sa mrtve tačke i razvilo.“
Skaut 9	„Ne shvataju ljudi u upravama klubova koliko je to važno i koliko im može novca uštedeti i vremena.“
Skaut 10	„Objektivno mnogo bitnije stvari u našem fudbalu nisu razvijene, pa samim tim nije ni skauting, potrebne su korenite promene.“

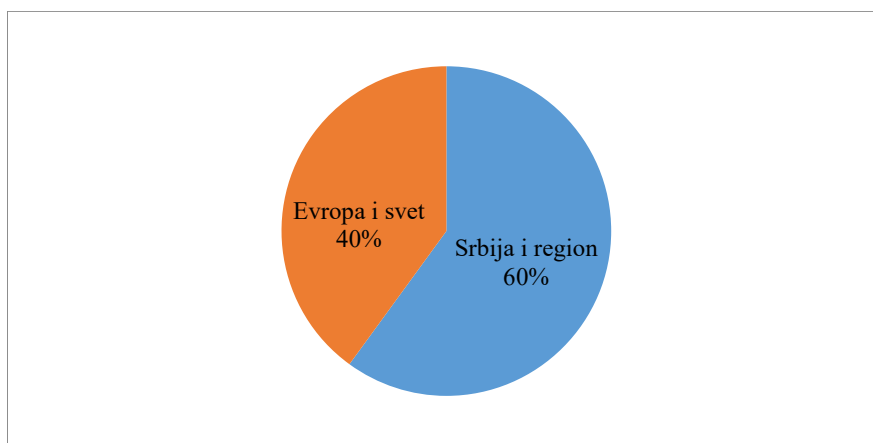
Skaut 11	„Nepostojanje mreže između fudbalskih klubova i drugih institucija, retke obuke, seminari i uopšte stručna okupljanja.“
Skaut 12	„Mnogi skauti su samouki i nemaju adekvatne načine da nauče posao već ga uče kroz iskustvo i greške nema formalnog obrazovanja u Srbiji, a rukovodioci su takođe nezainteresovani.“
Skaut 13	„Mislim da celokupni fudbalski sistem u Srbiji nije baš dobro postavljen i da onda ni sistem skautinga samim tim ne može biti dobar, tj ne postoji.“
Skaut 14	„Nedovoljna ambicija klubova za razvijenost skautinga, čak mislim da su oni svesni kao uprave klubova da im to ne bi išlo u prilog zarad ličnih interesa.“
Skaut 15	„Rukovodioci klubova ne prepoznaju značaj skautinga“.
Skaut 16	„Uglavnom menadžeri zbog finansijskih kombinacija sa upravom dovode igrače, a skaut se bar kod mene u klubu slabo pita i nema značaj“.
Skaut 17	„Mislim da generalno društvo u Srbiji i sam sport imaju mnogo veće probleme i da zato skauting nije stigao na red da se razvija.“
Skaut 18	„Loš odnos rukovodioca klubova prema samoj ideji skautinga, nisu dovoljno svesni bitnosti.“
Skaut 19	„Nerazumevanje važnosti skautinga na nivou ljudi koji upravljaju klubovima.“
Skaut 20	„Pre svega ljudi koji imaju moć odlučivanja nisu svesni značaja skautinga, drugo niko se ne bavi obukom kadrova, treće više dominiraju agenti nego skauti u procesima selekcije.“

Na 12. pitanje da li ispitanici samostalno finansiraju seminare, obuke, putovanja koja imaju za cilj da razviju njihove skauting veštine, ili to finansira klub/agencija u kojoj rade, čak 75% njih se izjasnilo da samostalno finansira sve (Slika 11) Tek njih 15% se izjasnio da su periodične obuke plaćene, a samo njih 10% se izjasnio da im je uglavnom sve finansirano od strane kluba/agencije za koji rade. Odgovori na ovo pitanje prikazuju da su skauti u Srbiji uglavnom prepušteni sami sebi kada je reč o usavršavanju.

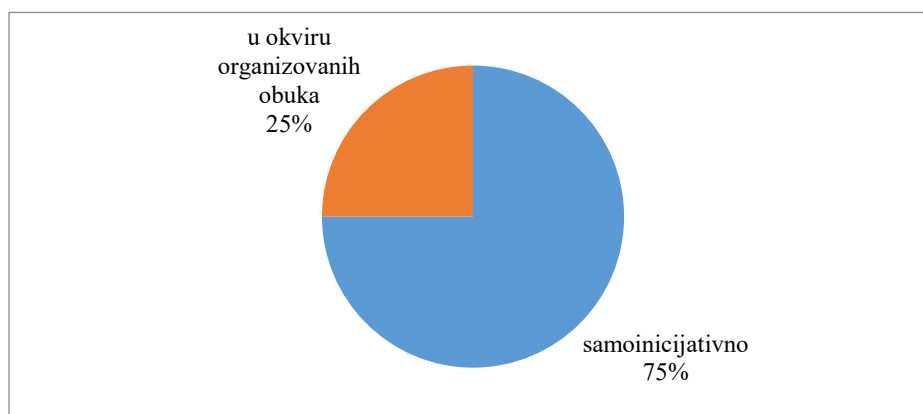
Slika 11. Ukoliko ste pohađali seminare, obuke i slično, koje su imale za cilj da razviju vaše skauting veštine, da li ste ih finansirali sami, ili ste imali određenu finansijsku podršku (kluba, sponzora i sl.)?

Trinaesto pitanje odnosilo se na povezanost među skautima, sa naročitom namerom da uočimo eventualnu povezanost skauta iz Srbije sa kolegama iz inostranstva. Dvanaest ispitanika odgovorilo je da ima kontakte sa skautima isključivo u Srbiji i zemljama regiona, što u praksi znači zemljama bivše Jugoslavije. Osam ispitanika se izjasnilo da kontakte ima sa skautima van ove zone (Evropa i svet). Tri ispitanika su pod „opciono“ naveli zemlje u kojima imaju kontakte, i to su uglavnom zemlje bivšeg Sovjetskog Saveza.

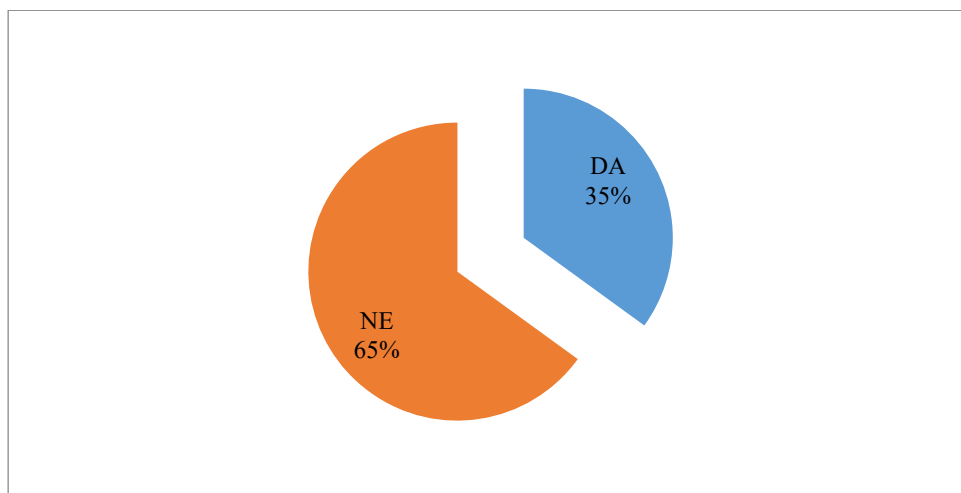
Slika 12. Da li ste i koliko povezani sa kolegama skautima iz (a. Srbije i regiona, b. Evrope i sveta, c. Opciono – navesti zemlje i/ili fudbalske klubove sa kojima ste sarađivali)

Četnaesto pitanje je usko povezano sa prethodnim, a takođe nam potvrđuje to da su skauti kada je reč o kontaktima sa kolegama iz Evrope i sveta prepušteni sami sebi. Čak 75% njih se izjasnilo da svoje poslovne kontakte osvaruje samoinicijativno, dok se samo 25% njih izjasnilo da to ostvaruju u okviru organizovanih obuka.

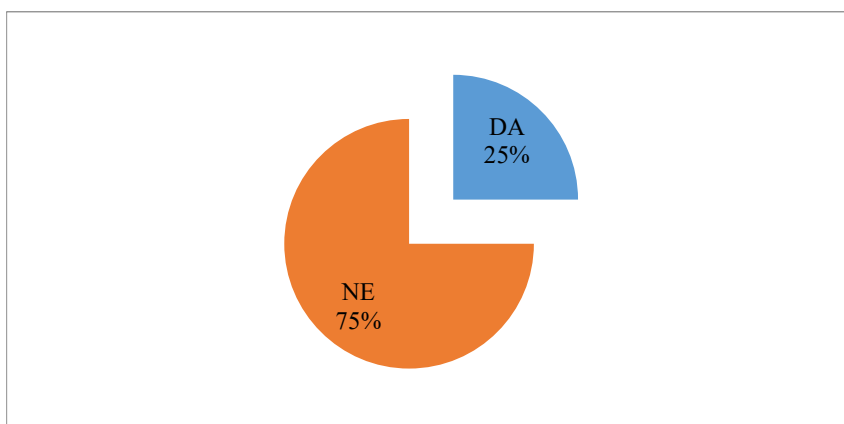
Slika 13. Na koji način ste ostvarili kontakte sa kolegama iz Evrope i sveta?

Na pitanje koje se tiče sistema skautinga unutar organizacije u kojoj ispitanici rade, njih 65% se izjasnilo da je sistem skautinga nedovoljno razvijen, dok njih 35% smatra da je u njihovoj organizaciji sistem skautinga dovoljno dobro razvijen. Bilo bi zanimljivo pratiti ove parametre u budućnosti i pratiti da li će se sistem skautinga u organizacijama kod ispitanika koji su odgovorili odrično na ovo pitanje popraviti na bolje.

Slika 14. Da li smatrate da je sistem skautinga u klubu ili agenciji u kojoj radite dovoljno razvijen?

Kada je reč o finansijskoj i logističkoj podršci koju ispitanici imaju u svom radu (Pitanje br. 17), čak njih 75% je odgovorilo da ta podrška nije dovoljno dobra, a tek 25% njih se izjasnilo da jeste dovoljno dobra. Iz ovoga se može zaključiti da uslovi rada kod većine ispitanika nisu idealni, tako da bi bilo interesantno razmišljati o tome da li njihovo nezadovoljstvo utiče na kvalitet njihovog rada u skautingu.

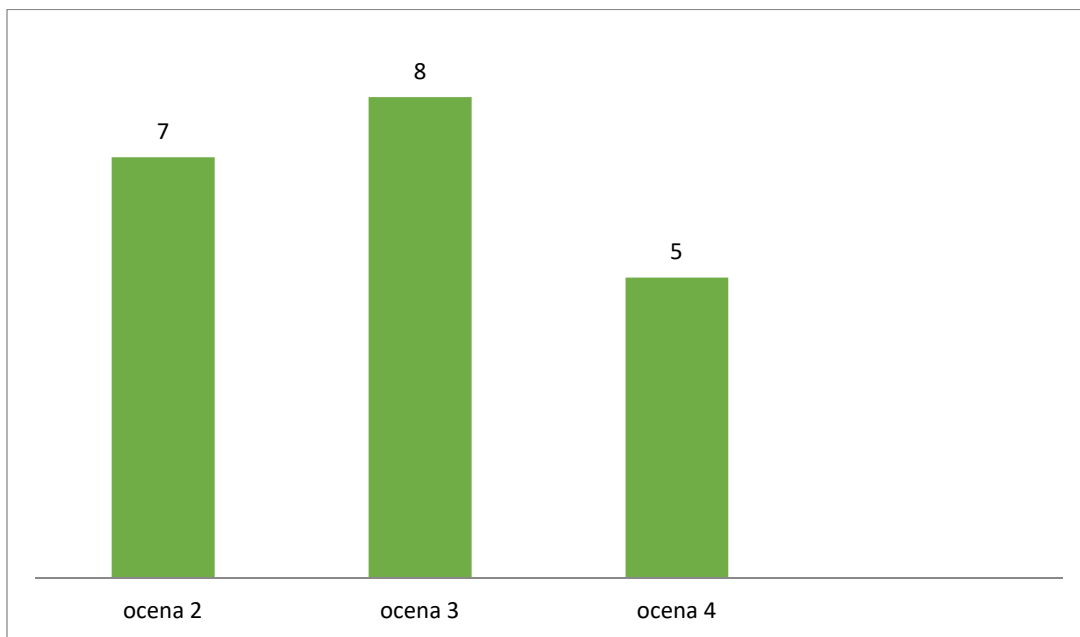
Slika 15. Imate li dovoljno dobru finansijsku i logističku podršku kluba ili agencije za koje radite?

Što se tiče dela 17. pitanja otvorenog tipa, odgovori za svakog skauta su prikazani tabelarno:

Odgovor na pitanje br. 17:	
Odrednica za skauta	Opišite u nekoliko rečenica šta je to što bi rukovodstvo kluba ili agencije trebalo da unapredi, kako bi Vam kao skautu posao bio lakši, ili kako biste se bolje osećali na tom poslu:
Skaut 1	Mislim da je trenutna situacija u pogledu resursa dostupnih skauting službi apsolutno neodrživa i štetna pre svega za klub, a onda i za same skaute. Što se ostalih stvari tiče, rekao bih da klub ne čini dovoljno kako bi se skauti osećali kao njegov sastavni deo. Ozbiljan klub vodi računa o ljudima koji u njemu rade (bez obzira na ulogu), pažljivo ih bira, stimuliše i pomaže u njihovom razvoju, a bojim se da u konkretnom primeru kluba za koji radim to nije slučaj. Čak smatram da je postojanje skauting službe samo plod vizije sportskog direktora, a ne strateško opredeljenje kluba.
Skaut 2	„Pre svega bi morali da se poprave finansijski uslovi, jer klub u kojem trenutno radim jako loše stoji po tom pitanju, a tek bismo onda dalje mogli da pričamo o drugim stvarima za unapređenje.“
Skaut 3	„Sam sistem u agenciji je jako dobro postavljen, ali je agencija relativno novoosnovana pa finansijske još uvek nisu na toliko top nivou, ali biće.“
Skaut 4	„Posao skauta nije ni malo lak niti jednostavan, potrebno je pre svega razumevanje i poverenje kluba, finansijska stabilnost i redovnost (Plata, putni troškovi itd.), oprema neophodna za rad (lap top, kancelarija, video sala za analizu.“
Skaut 5	„Alati, moderni alati, transparentnost u radu, dakle poverenje u svoje izbore i adekvatna primanja.“
Skaut 6	„Veoma sam zadovoljan uslovima u agenciji koje smo podigli na jedan zavidan nivo“
Skaut 7	„Zadovoljan sam uslovima u agenciji u kojoj radim, mala je agencija i funkcionišemo kao jedna porodica, lepo mi je.“
Skaut 8	„Za sada mi je dovoljno dobro i nemam nekih dodatnih želja po pitanju unapređenja odlično se osećam na poslu.“
Skaut 9	„Mora posao da bude mnogo plaćeniji nego što je trenutno, i mora da se ovom poslu da na značaju. Rukovodioci klubova svaki dobar posao prisvoje za sebe, a loš posao prepisu skautu i to mora da se popravi taj odnos.“
Skaut 10	„Trebali bi da se unaprede kompletni uslovi rada, plata, putni troškovi itd... Takođe treba da se unapredi odnos sa drugim strukturama kluba, od vrha do stručnog štaba, da bi posao imao smisla.“
Skaut 11	„Finansijska podrška mi je dobra, ali bi trebalo da se unapredi komunikacija sa drugim klubovima, savezom, razmena stručnog mišljenja i praćenje savremenih naučnih pristupa u procesu skautinga.“
Skaut 12	„Agencija bi trebalo da mi omogući malo veću slobodu u radu u smislu pronalazjenja igrača koji izlaze iz nekih njihovih šablona kriterijuma selekcije, jer tu imamo često neslaganja. Finansijske takođe mogu biti bolje.“
Skaut 13	„Mislim da u mom klubu nedostaju principi stimulacija i nagrada za dobro obavljen posao, to je u Evropi praksa, a kod nas još uvek nije kao neki vid premija koje dobijaju igrači. To bi trebalo da se unapredi.“
Skaut 14	„Finansijska podrška u smislu plate mi je za srpske uslove korektna, ali bi morali logistički da se unaprede jer radim u veoma zaostalim uslovima rada, pre svega tehnološki, sa starim uređajima i starim metodama, nemam najsavremenije skauting platforme koje se uveliko koriste u Evropi.“
Skaut 15	„Uslovi koje imam u klubu su mi dobri, ali mi nedostaje sinhronizacija i bolja komunikacija sa rukovodećim ljudima sportskog sektora.“
Skaut 16	„Trebalo bi malo više da veruju skautu, a malo manje menadžerima.“
Skaut 17	„Morao bi da se promeni sistem finansiranja jer u aktuelnoj agenciji radim za komisiju/procenat, a potreban je stalan izvor prihoda da bi se dostigao viši nivo.“

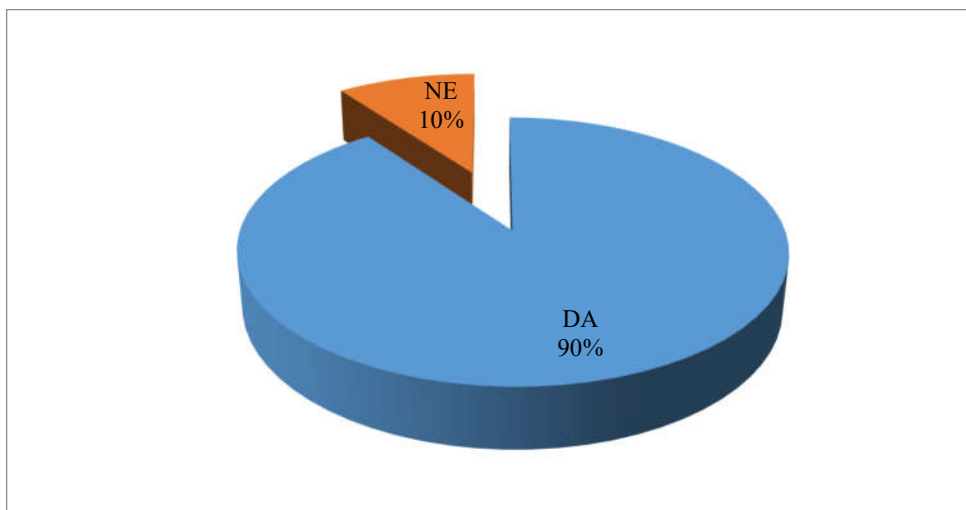
Skaut 18	„Potrebna mi je bolja finansijska podrška, kao i podrška u smislu pristupa novim skauting tehnologijama (instat scout i wyscout, comparisonator) itd.. Da bi se dobio željeni rezultat u bilo kom poslu mora nešto i da se uloži, a deluje mi da agencije i klubovi ne ulažu dovoljno u skauting.“
Skaut 19	„Pored ljubavi prema fudbalu jako je bitna i motivisanost svakog skauta, potrebno bi bilo da omogućiti veći budžet kako bi bilo olakšano organizovati uživo praćenje utakmica, alati za lakši rad, edukacija”....
Skaut 20	„Trebalo bi da se više sredstava odvoji za putovanja jer posao skauta koji radi u agenciji je vezan za to i bitno je biti po terenima širom Evrope, gledati igrače i praviti kontakte..“

Na pitanje koliki nivo stresa ispitanici doživljavaju na poslu (Pitanje 18), najveći broj njih (8 od 20) se izjasnio da je to ocena 3, što bi bio srednji nivo stresa. Njih sedam se izjasnilo da je to ocena 2 i nešto niži nivo stresa, dok se pet ispitanika izjasnilo da je to ocena 4 i nešto viši nivo stresa. Nijedan ispitanik se nije izjasnio ocenom 1 da skoro uopšte nema stres i nijedan ispitanik se nije izjasnio ocenom 5, da je taj stres izrazito visok. Dakle zaključujemo da stres u ovom poslu postoji, ali da nije u preterano visokim granicama.

Slika 16. Na skali od 1 do 5 ocenite nivo stresa koji doživljavate tokom posla (1 – najmanji nivo stresa, 5 – najviši nivo)

Na pitanje da li su tokom svog dosadašnjeg rada ispitanici skautirali nekog fudbalera koji je kasnije ostvario značajniji takmičarski ili finansijski uspeh (Pitanje br. 19), čak 18 od 20 ispitanika je reklo da jesu skautirali takvog fudbalera, dok je samo dva ispitanika odgovorilo odrično. Iz ovoga možemo da zaključimo da ispitanici i pored dosta loših uslova rada uspevaju da donesu velike benefite svojim klubovima ili agencijama kroz dobro skautirane fudbalere.

Slika 17. Da li ste tokom profesionalnog rada skautirali određenog igrača, koji je kasnije ostvario značajan uspeh ili transfer?

Što se tiče dela 20. pitanja otvorenog tipa, odgovori za svakog skauta su prikazani tabelarno:

Odgovor na pitanje br. 20:	
Odrednica za skauta	Kako vidite budućnost skautinga u Srbiji?
Skaut 1	„Verujem da će doći do velike ekspanzije skautinga u narednih nekoliko godina, ali pretpostavljam da će biti potrebno dodatno vreme da buduće skauting službe u Srbiji definišu optimalan sistem rada u skladu sa resursima kojima raspolažu i strategijom kluba za koji rade. Takođe smatram da će neminovno doći do poboljšanja statusa skauta u našoj zemlji i da će u dogledno vreme klubovi moći da ponude plaćene prakse mladim skautima kako bi privukli što kvalitetnije kadrove.“
Skaut 2	„„Oblačno sa kišom“ – ne vidim da će se u narednom periodu osetnije promeniti kvalitet skautinga (nabolje).“
Skaut 3	„Mislim da će da napreduje značajno.“
Skaut 4	„Reći ću ono što bih voleo, a to je da se skauting igrača podigne na mnogo veći nivo nego što je sada, da bar u našoj Super ligi svaki klub ima svoju profi skauting službu, jer bi se time sigurno podigao i sam nivo, kvalitet našeg fudbala.“
Skaut 5	„Ne vidim neki značajan i drastičan pomak u narednih 4-5 godina. Nadam se, ali i sumnjam iskreno da ljudi žele da pomognu razvoju skautinga u našoj zemlji, shodno stanju države i stanja sporta kod nas.“
Skaut 6	„Alarmanтно loše.“
Skaut 7	„Zависи od toga da li će se menjati ljudi koji vode glavnu reč u fudbalu. Ako bude promena na bolje, i budućnost skautinga će biti bolja.“
Skaut 8	„Mislim da će dodatno da nastavi svoj rast i razvoj, i da će u budućnosti sistem skautinga biti podignut da još viši nivo.“
Skaut 9	„Ne vidim budućnost, mislim da nema želje za promenama na bolje.“
Skaut 10	„Zависи od toga ko bude vodio glavnu reč u srpskom fudbalu i da li će se prepoznati značaj skautinga, ali za sada ne vidim neku budućnost pozitivnu.“
Skaut 11	„Sistem skautinga u Srbiji će se nažalost sporije razvijati sšhodno celokupnoj društveno-ekonomskoj situaciji u zemlji. Još jednu važnu prepreku predstavlja nedostatak sistemskog obrazovanja za ovaj profil stručnjaka.“
Skaut 12	„Kad tad mora da krene na bolje, jer će se to preneti iz Evrope sa zakašnjenjem kao i mnoge druge stvari.“
Skaut 13	„Skeptičan sam po tom pitanju, ne vidim neku perspektivu.“

Skaut 14	„Optimističan sam i mislim da će u jednom momentu morati da ode na viši nivo, ali je veliko pitanje kada.“
Skaut 15	„Mislim da će skauting u Srbiji ubuduće biti podignut na mnogo viši nivo, jer sve ono što je u Evropi, u Srbiju dođe sa dosta godina zakašnjenja.“
Skaut 16	„Mislim da će najveći klubovi koji jure Evropu možda to da podignu na viši nivo ali kod ostalih manjih klubova ne vidim budućnost.“
Skaut 17	„Skeptičan sam za neku blisku budućnost, ali sa razvojem fudbala u svetu globalno mislim da će se i kod nas podići nivo skautinga u nekoj daljoj malo budućnosti.“
Skaut 18	„Razmišljam pozitivno i mislim da će uskoro doći do velike ekspanzije skautinga kako u Srbiji tako i u regionu, ali i u zemljama gde nije toliko razvijen jer se u fudbalskim krugovima sve više govori o tome.“
Skaut 19	„Smatram da će važnost skautinga biti prepoznat u Srbiji kao i mislim da će biti zastupljen na nivou svih klubova koji se takmiče u saveznom rang.“
Skaut 20	„U jednom momentu mora doći neko ko će značaj skautinga prepoznati i tada će krenuti pozitivna budućnost, verujem u to.“

6.0 DISKUSIJA

U ovom delu teksta, nakon predstavljenih rezultata istraživanja dat je osvrt na postavljene hipoteze istraživanja kako bi se pokazalo da li su one potvrđene, delimično potvrđene ili odbačene.

H1 - Uzimajući u obzir stručne kompetencije skauta, identifikacija talenata u fudbalu u Srbiji ne vrši ne adekvatan način.

Prva hipoteza ticala se stručnih kompetencija skauta, koja je dovela do toga da pretpostavimo da se identifikacija talenata u fudbalu u Srbiji ne vrši na adekvatan način. Ukoliko gledamo formalni stepen obrazovanja, apsolutnu dominaciju su ostvarili ispitanici sa završenom srednjom i visokom školom sa udelom od 65%. Ovaj podatak donekle implicira limitiranost njihovih stručnih kompetencija. Ako tome pridodamo podatak da je 9 ispitanika odgovorilo da ne poseduje nijedan sertifikat ili licencu koja je u direktnoj vezi sa skautingom, onda možemo sa priličnom pouzdanošću zaključiti da skauti u Srbiji nemaju zadovoljavajući nivo stručnih kompetencija. Naravno, treba imati na umu mnogobrojne faktore koji utiču na njihovo obrazovanje i/ili usavršavanje. Primera radi, ako se 75% ispitanika izjasnilo da samostalno finansira svoje seminare i obuke, onda je neosporno da nedostatak finansijske podrške itekako utiče na razvoj njihovih stručnih kompetencija. Time je prva hipoteza i potvrđena.

H2 – Za talenat u fudbalu u Srbiji se proglašava lice koje ima jednu izraženiju karakteristiku, uz zanemarivanje ostalih karakteristika.

Druga hipoteza se pokazala kao najjednostavnija za dokazivanje budući da je čak 18 od 20 ispitanika odgovorilo da je zadovoljenje jedne karakteristika na vrhunskom nivou dovoljno da zadovolji kriterijum selekcije. U ovom kontekstu je zanimljivo dodati da 70% ispitanika prvo uočava konstituciju fudbalera kada započinje sa njegovim skautingom. Takođe, najveći broj ispitanika izjavio da brz i agiln fudbaler prolazi njihov kriterijum selekcije. Iz ovoga zaključujemo da su skautima u Srbiji fizičke karakteristike fudbalera generalno najbitniji faktor prilikom odlučivanja da li fudbaler zadovoljava kriterijum selekcije. Autori Larkin, Marchant, Syder i Farrow (2020) su se bavili australijskim fudbalom i smatraju da je tamošnjim skautima podjednako važno da fudbaler ispuni i tehničko-taktičke, ali i psiho-fizičke kriterijume u procesu selekcije. U samoj teoriji skautinga, naravno da je važno da fudbaler ispuni što veći broj kriterijuma, ali ipak ne možemo reći ni to da skauti u Srbiji selekciju rade na loš način jer traže jednu dominantnu karakteristiku. U praksi, skautima iz Srbije je jako teško da pronađu igrača koji ispunjava sve kriterijume koje objašnjavaju autori koji su se bavili australijskim

fudbalom, jer su takvi fudbaleri već prevazišli nivoe Srbije i nastupaju na elitnim nivoima. Sa druge strane, autori Roberts, McRobert, Lewis i Reeves (2019) koji su se bavili engleskim i velškim fudbalom, smatraju da su kod mladih fudbalera najbitnije dve karakteristike: kognitivne i tehničke sposobnosti.

H3 – *Skauti u Srbiji ne prate savremene metodološke pristupe, naročito ne upotrebu novih digitalnih tehnologija i aplikacija.*

Što se tiče Hipoteze 3, jasno je da se iz celokupnog spektra odgovora koje su ispitanici davali na najrazličitija pitanja evidentno je da se upotreba digitalnih tehnologija i aplikacija još uvek ne tretira kao sastavni, a čak ni potencijalni deo procesa skautinga. Čak i kada je procena budućnosti skautinga u Srbiji u pitanju, gde su ispitanici i optimistični i pesimistični, apsolutno nijedan nije u perspektivi skautinga prepoznao značaj ili uopšte pomenuo digitalne tehnologije. Slična je situacija i sa pitanjem koje se ticalo unapređenja njihovog svakodnevnog rada od strane kluba/agencije u kome su angažovani: za razliku od finansijske podrške koja je preovladala, nije bilo odgovara koji se mogu dovesti u vezu sa ovom hipotezom. Time je ova hipoteza, naročito u kontekstu upotrebe digitalnih tehnologija i aplikacija apsolutno potvrđena.

Cwiklinski, Gielczyk i Choras (2021) objašnjavaju da mnogi skauti u realizaciji transfera koriste ML tehniku (machine learning, veštačka inteligencija), gde pod određenim formulama sumiraju različite parametre kod fudbalera, dok u Srbiji ta tehnika, ko ni mnoge druge savremene metode nisu zastupljene. Takođe, Roberts, McRobert, Lewis i Reeves (2019) koji su se bavili procesom selekcije u engleskom i velškom fudbalu, smatraju da većina skauta u profesionalnim engleskim ligama za predviđanje uspešnosti mladih fudbalera koristi „e-delphi“ metod koji najčešće tabelarno rangira fudbalere po kvalitetu na osnovu unetih parametara. To takođe još uvek nije zaživelo u Srbiji.

H4 – *Sistem skautinga u Srbiji nije dovoljno razvijen, te je licima koja u praksi obavljaju ovaj posao potrebna podrška u daljem radu.*

Poslednja, hipoteza broj četiri, se takođe pokazala kao vrlo jednostavna za dokazivanje sa obzirom da je 19 ispitanika odgovorilo da sistem skautinga u fudbalu u Srbiji nije dovoljno razvijen i da im je potrebna mnogo veća podrška u daljem radu. To ukazuje da su skauti apsolutno svesni problema koji postoji u procesu skautiranja igrača u Srbiji i čak iako neki od njih smatraju da su lično zadovoljni uslovima rada u svom klubu ili agenciji, svesni su sistemskog problema koji postoji na nacionalnom nivou.

Bergkamp, Frencken, Niessen, Meijer i den Hartigh (2022) objašnjavaju da u fudbalski razvijenim zemljama različite fudbalske organizacije (fudbalski savezi, sami klubovi i slično) organizuju posebne treninge za skaute, kako bi oni bili sposobniji da što bolje predvide i prepoznaju kako će se mlad igrač razviti u budućnosti. Kroz analizu upitnika smo zaključili da se u Srbiji različite fudbalske organizacije ne bave edukacijom skauta.

Sa druge strane, Radicchi i Mozzachiodi (2016) koji su se pretežno bavili italijanskim fudbalom, pronalazimo sličnost sa nerazvijenošću sistema skautinga u Srbiji. Naime, oni smatraju da u Italiji uprkos svim novim skauting tehnologijama koje su se pojavile, sistem skautinga i dalje funkcioniše tako što se lokalni treneri pozovu telefonom i pitaju za preporuku igrača iz tog regiona ili određenog kluba.

7.0 ZNAČAJ ISTRAŽIVANJA ZA TEORIJU I PRAKSU

U sportu kao i u mnogim drugim oblastima pojedinci neretko teže savršenim rezultatima. Gledaoci se dive vrhunskom izvođenju igrača, kao i nastojanju trenera da vaspitaju i obrazuju svoje igrače u pravcu novih dostignuća. Težnja sportiste da bude „idealan” morala se odraziti i na samu nauku. Posledično, naučna analiza sportskih aktivnosti, zajedno sa identifikacijom i razvojem budućih elitnih izvođača, postaje sve više valorizovana disciplina sportskih nauka. Ekspanzija ovakvih znanja je naročito vidljiva u fudbalu gde dolazi do povećanja interesovanja za identifikaciju i razvoj talenta i stvaranje jedinstvenog sistema naučne podrške (Wilkinson, 1997).

Što se tiče značaja ovog istraživanja, pre svega realizovano je da se kroz dobijene odgovore ispitanika proceni kakvo je trenutno stanje sistema skautinga u Srbiji. S obzirom da nema mnogo pređašnjih istraživanja na ovu temu u Srbiji, dobijeni rezultati imaju poseban značaj. Dobijeno mišljenje od ljudi koji su već unutar samih fudbalskih sistema (klubovi, agencije) omogućilo je saznanje na koji se način u Srbiji najčešće vrši identifikacija talenta i koji su to problemi sa kojima se skauti u Srbiji najčešće susreću.

Na osnovu ovog istraživanja možemo zaključiti da predviđanja za buduća dešavanja u oblasti skautinga u Srbiji nisu dobra, i da su vrlo pesimistična. Imajući u vidu u kom stanju se nalazi i u kom pravcu ide krovna organizacija srpskog fudbala (Fudbalski savez Srbije) koji bi morao da bude pokretač svih sistemskih promena u srpskom fudbalu, onda je jasno zašto su predviđanja vrlo loša. Jedinu nadu daje činjenica da je skauting u fudbalski razvijenim zemljama Evrope dostigao veoma visok nivo i da će to u jednom trenutku morati da se dogodi i u Srbiji. Međutim, sva predviđanja su takva da se to u neko skorije vreme neće dogoditi. Nažalost, treba realno sagledati činjenice da se srpski fudbal susreće sa daleko ozbiljnijim problemima nego što je sistem identifikacije talenta, i da rešavanje problema koje je postavljeno pred ovo istraživanje nije na listi prioriteta Fudbalskog saveza Srbije. Svedoci smo loše infrastrukture u domaćem fudbalu, narušavanja integriteta takmičenja, nedovoljno dobre trenerske i sudijske organizacije, što su sve jaki razlozi previđanja da se sistemom skautinga neće baviti u bliskoj budućnosti veliki broj ljudi, ili na način koji zahteva savremeni sistem skautinga.

LITERATURA

- Abbott, A., Button, C., Pepping, G. J., & Collins, D. (2005). Unnatural selection: talent identification and development in sport. *Nonlinear dynamics, psychology, and life sciences*, 9(1), 61–88.
- Arslan, A., Golgeci, I., Haapanen, L., Tarba, S., Cooper, C., & Degbey, W. Y. (2020). Cause-related marketing, legitimacy and internationalization of professional service firms A case study of a football talent scouting microfirm. *International Marketing Review*, 37(5), 885-899.
- Baker, J., Cobley, S., & Schorer, J. (2012). Talent Identification and Development in Sport: International Perspectives. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 7(1), 177–180. <https://doi.org/10.1260/1747-9541.7.1.177>
- Baker, J., Cobley, S., Schorer, J., & Wattie, N. (Eds.). (2017). *Routledge Handbook of Talent Identification and Development in Sport*. London, UK: Routledge.
- Barracough, S. & Till K. (2022). Methodological Approaches to Talent Identification in Team Sports: A Narrative Review. *Sports*, 10 (6), 81.
- Barron, D., Ball, G., Robins, M., & Sunderland, C. (2018). Artificial neural networks and player recruitment in professional soccer. *Plos One*, 13(10). doi:ARTN e0205818
- Bergkamp, Tom L. G., Frencken, Wouter, Niessen, Susan M., Meijer, Rob R. & Den Hartigh, Ruud. J. R. (2022). How soccer scouts identify talented players, *European Journal of Sport Science*, 22(7), 994-1004.
- Bullock, N., Gulbin, J. P., Martin, D. T., Ross, A., Holland, T., & Marino, F. (2009). Talent identification and deliberate programming in skeleton: ice novice to Winter Olympian in 14 months. *Journal of sports sciences*, 27(4), 397–404. <https://doi.org/10.1080/0264-0410802549751>
- Collins, D., Bailey, R., Ford, P.A., MacNamara, Á., Toms, M., & Pearce, G. (2011): Three Worlds: new directions in participant development in sport and physical activity, *Sport, Education and Society*, 17(2).
- Cwiklinski, B., Giełczyk, A., & Choraś, M. (2021) Who Will Score? A Machine Learning Approach to Supporting Football Team Building and Transfers. *Entropy* (Basel). 23(1):90.
- Di Giannantonio, R., Murawski, M. & Bick, M. The Role of Digital Technologies in Shaping the Post-Pandemic World: 21st IFIP WG 6.11 Conference on e-Business, e-Services and e-Society, I3E 2022, Newcastle upon Tyne, UK, September 13–14, 2022, Proceedings Sep 2022 Pages 136–147.
- Dorđević Nikić, M. (2006). Razvoj funkcionalnih sposobnosti mladih fudbalera u procesu sportske selekcije. U Zbornik radova sa međunarodne naučne konferencije „Analitika i dijagnostika fizičke aktivnosti“ (ur. S. Jakovljević), 263-268, Beograd: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja i Olimpijski komitet Srbije.
- Dorđević Nikić, M. (2007). Analiza dinamike razvoja morfoloških karakteristika mladih fudbalera. U Zbornik radova sa međunarodne naučne konferencije „Analitika i dijagnostika fizičke aktivnosti“ (ur. S. Jakovljević), 253-262, Beograd: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja i Olimpijski komitet Srbije.

- Ford, P., De Ste Croix, M., Lloyd, R., Meyers, R., Moosavi, M., Oliver, J., Till, K., & Williams, C. (2011). The long-term athlete development model: physiological evidence and application. *Journal of Sports Sciences*.
- Gagné, F. (1995). From giftedness to talent: A developmental model and its impact on the language of the field. *Roeper Review*, 18(2), 103-111.
- Henriksen, K. (2010). *The Ecology of Talent development in Sport: A Multiple Case Study of Successful Athletic Talent Development Environments in Scandinavia*. Syddansk Universitet. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.
- Höner, O. & Votteler A. (2015) Psychometric properties of the motor diagnostics in the German Football Talent identification and Development programme. *Journal of Sport Sciences*, 33(2), 145-159.
- Jankovic, S., Matkovic, BR & Matkovic, B. Functional abilities and process of selection in soccer (1997). *Communication to the 9th European Congress on Sports Medicine*, Porto, Portugal, 23-26.
- Johnston, K., Wattie, N., Schorer, J., & Baker, J. (2018). Talent identification in sport: A systematic review. *Sports Medicine*, 48(1), 97–109;
- Larkin, P., Marchant, D., Syder, A., & Farrow, D. (2020). An eye for talent: The recruiters' role in the Australian Football talent pathway. *PLoS ONE*, 15(November 11), 1–17.
- Lund, S. & Söderström, T. (2017). To See or Not to See: Talent Identification in The Swedish Football Association. *Sociology of Sport Journal*, 34 (3), 248-258.
- Međedović, B., Veljović, D., Ostojić, S. (2009). Talent identification in soccer: scientifically proven system of support. *Tims Acta*, 1(3), 14-27.
- Morris, T. Psychological characteristics and talent identification in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 2000; 18, 715-726.
- Musculus, L. & Lobinger, B. (2018). Psychological Characteristics in Talented Soccer Players – Recommendations on How to Improve Coaches' Assessment. *Frontiers in Psychology*. 9. 10.3389/fpsyg.2018.00041.
- Pouyandekia, M. & Memari, Z. (2022). How Can Clubs Play An Essential Role in Talent Identification And Development Programmes? A Case Study Of German Football. *Sport in Society*, 25(9), 1679-1713.
- Radicchi, E., & Mozzachiodi, M. (2016). Social Talent Scouting: A New Opportunity for the Identification of Football Players? *Physical Culture and Sport Studies and Research*, 70(1), 28-43.
- Regnier, G., Salmela, JH & Russell, SJ. Talent detection and development in sport. In *A Handbook of Research on Sports Psychology* (edited by R. Singer, M. Murphey and L.K. Tennant), pp. 290-313. New York: Macmillan, 1993.
- Reeves, M. J., McRobert, A. P., Lewis, C. J., & Roberts, S. J. (2019). A case study of the use of verbal reports for talent identification purposes in soccer: A Messi affair! *Plos One*, 14(11).
- Richardson, D.J, Relvas, H. and Littlewood, M.A. (2013). Sociological and Cultural Influences On Player Development. In Williams, A.M (Ed.) *Science and Soccer: Developing Elite Performers*, pp. 139-154, London, Routledge.
- Roberts, SJ, McRobert, AP, Lewis, C and Reeves, MJ (2019) Establishing consensus of position-specific predictors for elite youth soccer in England. *Science and Medicine in Football*. ISSN 2473-4446.

- Reilly, T., Bangsbo, J. & Franks, A. Anthropometric and physiological predispositions for elite soccer. *Journal of Sports Sciences*, 2000; 18, 669-683.
- Reilly, T., Williams, AM, Nevil, A. & Franks, A. A multidisciplinary approach to talent identification in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 2000; 18, 695-702.
- Sarmiento, H. & Anguera, T. (2018). Talent Identification and Development in Male Football: A Systematic Review. *Sports Medicine*, 48(4), 907-931.
- Simonton, K. (1999). Talent and Its Development: An Emergent and Epigenetic Model. *Psychological Review*, 106(3), 435-457.
- Stambulova, N., Alfermann, D., Stauer, T., & Côte, J. (2009). ISSP Position Stand: Career Development and Transitions of Athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7, 395.
- Till, K. & Baker, J. (2020). Challenges and (possible) solutions for Optimizing talent Identification and Development in sport. *Frontiers in Psychology*, 15, 1-14.
- Williams, AM. Perceptual skill in soccer: Implications for talent identification and development. *Journal of Sports Sciences*, 2000; 18, 737-750.
- Wilkinson, H. *The Charter for Quality*. London: The English Football Association, 1997.

Prilog 1: Upitnik

1) Koji je najviši stepen obrazovanja koji posedujete?

- 1) osnovna škola
- 2) srednja škola
- 3) viša škola
- 4) fakultet – osnovne studije
- 5) master ili doktorske studije

Navesti koja škola ili fakultet je u pitanju: _____

2) Da li posedujete određene sertifikate ili licence za posao skauta?

DA NE

Ukoliko je odgovor “DA” – navesti koje su u pitanju: _____

3) Na skali od 1-5 označite koliko mislite da poznajete kvalitet profesionalnih fudbalskih liga u Srbiji (Superliga i Prva liga Srbije)?

- a. ni malo ne poznajem kvalitet lige,
- b. vrlo malo poznajem kvalitet lige
- c. prosečno poznajem kvalitet lige
- d. dobro poznajem kvalitet lige
- e. odlično poznajem kvalitet lige)

4) Koliko smatrate da je vremenski potrebno skautirati fudbalera da bi se stekao uvid u njegove potpune kvalitete?

- a) pogledam njegove najbolje poteze sa snimka u trajanju od 5-10 minuta
- b) pogledam jednu celu utakmicu
- c) pogledam 3-5 celih utakmica
- d) pogledam 6-8 celih utakmica
- e) pogledam 10+ celih utakmica

Obrazložite Vaš odgovor:

5) Poredajte hronološki od 1 (najbitnija karakteristika) do 4 (najmanje bitna karakteristika) karakteristike fudbalera da bi zadovoljio kriterijume Vaše selekcije:

- ___ psihološke karakteristike i karakter fudbalera
- ___ taktička obučenost fudbalera
- ___ tehnička obučenost fudbalera
- ___ motoričke sposobnosti fudbalera

6) Fudbaler može da zadovolji moj kriterijum selekcije ukoliko ima jednu karakteristiku izraženu na vrhunskom nivou, dok su mu ostale prosečne ili ispod prosečne.

DA NE

Ukoliko je odgovor DA, navesti koju karakteristiku (obrazloženje opciono):

7) Šta je ono što prvo primetite na fudbaleru kada započinjete sa njegovim skautingom?

- 1) njegovu konstituciju (visina, težina)
- 2) njegovo ponašanje pri izlasku na teren
- 3) brzina
- 4) tehnička obučenost (veština sa loptom u nogama)
- 5) taktička obučenost- pozicioniranje u odnosu na loptu i protivnika

8) Po Vašem mišljenju idealan profil fudbalera koji zadovoljava Vaš kriterijum selekcije podrazumeva sledeće karakteristike (izabрати jedan od ponuđenih odgovora)?

- 1) visok, snažan, dobra skok igra
- 2) brz, agiln, lako i brzo menja pravac kretanja
- 3) ne dobija naivno kartone, ne prigovara sudijama, protivnicima i saigračima
- 4) odlično tehnički obučen, ima izuzetno dobru kontrolu lopte
- 5) taktički disciplinovan, dobro drži poziciju, može da igra u više sistema igre.

Navesti svoj opis idealnog profila fudbalera (obrazloženje opciono):

9) Sposobni ste da prepoznate potpuni kvalitet i potencijal fudbalera u kom njegovom uzrastu?

12-14 godine 14-16 godine 16-18 godine 18-20 godine 20+ godina

10) Da li smatrate da je sistem skautinga u Srbiji dovoljno razvijen? DA NE

Obrazložiti odgovor: _____

11) Prema Vašem mišljenju, koji su osnovni razlozi (ne)razvijenosti sistema skautinga u Srbiji?

12) Ukoliko ste pohađali seminare, obuke i slično, koje su imale za cilj da razviju vaše skauting veštine, da li ste ih finansirali sami, ili ste imali određenu finansijsku podršku (kluba, sponzora i sl.)?

- a. Uglavnom samostalno finansiranje
- b. Periodične obuke su mi plaćene (ukoliko želite, možete navesti izvor finansiranja)

_____ Uglavnom finansirane obuke (ukoliko želite, možete navesti izvor finansiranja).

13) Da li ste i koliko povezani sa kolegama skautima iz:

- a. Srbije i regiona: _____
b. Evrope i sveta: _____
Opciono (navedite zemlje, klubove, agencije sa kojima ste ostvarili saradnju):

14) Na koji način ste ostvarili kontakte sa kolegama iz Evrope i sveta?

- a. Samoinicijativno (npr preko društvenih mreža, platformi...)
b. U okviru organizovanih obuka i susreta

15) Da li smatrate da je sistem skautinga u klubu ili agenciji u kojoj radite dovoljno razvijen? DA NE

16) Imate li dovoljno dobru finansijsku i logističku podršku kluba ili agencije za koje radite? DA NE

17) Opišite u nekoliko rečenica šta je to što bi rukovodstvo kluba ili agencije trebalo da unapredi, kako bi Vam kao skautu posao bio lakši, ili kako biste se bolje osećali na tom poslu:

18) Na skali od 1 do 5 ocenite nivo stresa koji doživljavate tokom posla (1 – najmanji nivo stresa, 5 – najviši nivo) ____

19) Da li ste tokom profesionalnog rada skautovali određenog igrača, koji je kasnije ostvario značajan uspeh ili ransfer? (Pod značajnim uspehom se smatraju učešće u reprezentaciji i nastupanje u top 10 svetskih liga prema FIFA rangiranju; odnosno svi transferi veći od 200.000 eura)

20) Kako vidite budućnost skautinga u Srbiji?

